

Naš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XVI. / ŠTEVILKA 17

CELOVEC, DNE 28. APRILA 1966

CENA 2.— SILINGA

Kitajci in njihovi cilji

Zadnje tedne se ameriška javnost zmeraj bolj briga za vprašanje, kaj je Kitajska. Debatna se je odlikovala s treznim zagovarjanjem posameznih stališč, ni pa odkrila nič novega. Opozorila nas je samo na staro resnico, da radi pozabljamo, kar že davno vemo, pa si radi tega belimo glavo.

Nihče ne oporeka tudi danes, da je kitajski narod velik narod in kitajska zemlja velika zemlja. Ni to samo največji in najstarejši narod na svetu, ki je preživel že tisočletja, ni samo ves čas ponižan in preganjan, pa vendar je še tukaj takšen, kot je bil zmeraj: skrivnostni in nerazumljiv v svojem značaju, svetovnem nazoru, svojih dobrih in slabih lastnostih.

Ali pa je tekom stoletij tudi spreminjal svoje politične cilje? Jih je, pa se je zmeraj vračal nazaj k starim: hoče imeti mir ob svojih mejah, ne trpi močnih sosedov, ne pozablja pa na uspehe, ki mu jih je usoda odvzela. Je torej v nekem oziru tak narod kot vsak drug. Ko se zapleta, kot vsak drug narod, v spore in vojne z drugimi deželami, dela pri tem tudi krivice. Tak je kitajski narod tudi še danes.

Kitajski narod je danes padel pod komunizem. Ta filozofija je tuja njegovemu značaju, pa vendar trenutno vpliva nanj in mu je vsilila cilje, ki jih navadno nima: aktivno zunanjo politiko na vseh kontinentih v tako ostri obliki, kot ni v kitajski zgodovini bila v navadi. Nenavadna je torej ostra oblika, ne politika sama, saj ima vsak velik narod svojo politiko na vseh delih sveta.

Trenutno ni kitajski narod zadovoljen s položajem na svojih mejah, ali upravičeno ali ne, to je posebno vprašanje. Misli, da mu drugi narodi jemljejo na mejah pravice, ki bi mu jih ne smeli. Glavno pa je, da nezadovoljnost ne izvira iz njegove trenutne komunistične filozofije. Bil bi nezadosten tudi v tem slučaju, ako ne bi bil plen komunizma.

Najbolj ga boli trenutna zguba Formoze z nekaterimi otoki, kot so Quemoi in Matsu in pa Zunanja Mongolija. Ni mu tudi prav, da njegov vpliv ne pomeni v južni in jugovzhodni Aziji to, kar je zmeraj pomenil. Misli pa tudi na popravo meje v Sibiriji.

Tako je prišlo do tega, da je ravno danes v sporu z obema največjima narodoma na svetu: z Amerikanci in Rusi. Ni pa to nekaj izrednega, ki se v zgodovini ne bo ponavljalo. Amerika ne more zaradi svoje varnosti priznati nobene tuje nadmoči v Tihem oceanu, Rusija pa v Sibiriji in srednji Aziji. Napetost mednarodnih odnosov v Sibiriji in na Tihem oceanu pa ni treba, da bi trajala večno. Zgodovina pozna v takem slučaju tudi kompromise v vseh ostalih delih sveta in na vseh ostalih oceanih.

Od obeh sporov, v Sibiriji in na Tihem oceanu, je trenutno nevarnejši tisti na Tihem oceanu. Tam namreč že teče kri, v Sibiriji še ne. Na Tihem oceanu ni namreč važno samo vprašanje, kaj naj se zgodi z Južnim Vietnamom. Usoda Južnega Vietnama bo odločala tudi o usodi kitajske obale ob Tihem oceanu in o usodi prostora med Azijo in Avstralijo.

Do te točke ni posebnih razlik v ameriški javnosti glede Kitajske. Tu pa se začno pojavljati. Iskati je namreč treba odgovor na vprašanje, kako daleč segajo ameriški interesi na kitajskih mejah, v čem naj se izražajo, kako je treba izoblikovati njihovo mejo. Vse to poveča debato o ameriški politiki do Južnega Vietnama. Ne ravno preveč jasne izjave večje Ameriko glede neodvisnosti in svobode Južnega Vietnama. Nasprotniki Johnsonove politike trdijo, da take odgovornosti Amerika nima, da si jo je vlada sama izmislila. Priznajo pa, da je Amerika do danes že

Gromiko upošteva NATO

Papež Pavel VI. sprejel sovjetskega zunanjega ministra

Sovjetski zunanji minister Gromiko, ki je pretekli teden prispel na uraden obisk v Italijo, in njegov gostitelj zunanji minister Fanfani, sta v ponedeljek podpisala pogodbo o tehničnem in gospodarskem sodelovanju med Sovjetsko zvezo in Italijo.

Gromiko in Fanfani sta prva dva dni razpravljala o dvostranskih in mednarodnih vprašanjih.

Na slavnostni večerji je Gromiko v zdravici naglasil: »Nobeni državi, pa najsi bo velika ali mala, ni treba biti v skrbeh, če vladajo med Italijo in Sovjetsko zvezo dobri odnosi. Spoštujemo naša nasprotna stališča in upoštevamo resnični položaj v Evropi in na svetu.« Opazovalci razlagajo,

da Moskva čišla obveznosti Italije do Organizacije severnoatlantskega pakta.

V sredo pa je papež Pavel VI. sprejel sovjetskega zunanjega ministra Gromika, ki se še mudi v Italiji, v privatni avdienci. Poročevalec Vatikana, ki je to vest v torek potrdil, ni hotel o tem dati nobene razlage. Privatne avdiencie (obiski), običajno niso predmet velikih napovedi, je dejal vatikanski poročevalec. Nazadnje je bil na obisku pri papežu Janezu XXIII. v marcu 1963 zet bivšega ministrskega predsednika Hruščova, glavni urednik časopisa »Izvestija«, Aleksej Adžubej. Sovjetski zunanji minister Gromiko se je že lani oktobra sestal s papežem Pavlom VI., ob priliki obiska sv. očeta v New Yorku v OZN.

Poljski škof za mejo Odra-Nisa

London in Washington naj bi sledila zgledu de Gaulla — Izjava vrocavškega škofa

Vrocavski nadškof Kominek je v nekem razgovoru z ameriškim novinarji v Vroclavu preteklo soboto izjavil, da bi bilo za katoliško Cerkev na Poljskem velika pomoč, če bi Združene države Amerike in Velika Britanija priznali priključitev prejšnjih nemških ozemelj k Poljski. »To bi bila za nas velika notranja olajšava, in stvari bi se gotovo zasukale nam v prid, ako bi Velika Britanija in Združene ameriške države vsaj isto dejali kot francoski predsednik general de Gaulle.«

Vatikan vodi v svojem seznamu škofije v zahodni Poljski kot nemške škofije, zato ne moremo pričakovati, da naj bi sedanje meje prej priznal kot velesile, je menil v razgovoru z ameriškim novinarji nadškof Kominek.

Moskva v skrbeh

Vzhod in Zahod različno pojmujejo program nove avstrijske vlade.

Časopis »New York Times« (Združene države Amerike) je pisal v nekem članku sledeče: »Prehod k enostranskim vladam in opoziciji bo imel za Avstrijo, ki ni zapletena v nobeno mednarodno krizo, ugodne posledice na gospodarskem in političnem torišču.«

Zanimanje za demokracijo in parlament bo naraslo. Zunanja politika vlade bo ostala v glavnem kot do sedaj. Avstrijska socialistična stranka si bo gotovo svesta dolžnosti konstruktivnega (gradilnega) dela. Avstrijskim prijateljem se zato ni treba bati, če zaključuje ameriški list New York Times svoja razmotrivanja.

Drugačnega mnenja pa so v Moskvi in Pragi. Moskovski časopis »Pravda« je napadel predvsem namero nove vlade, da skuša čimprej najti pot v Evropsko gospodarsko skupnost (EWG = EGS). »Pravda«

kategorično (odločno) ugotavlja, da člen 4 avstrijske državne pogodbe prepoveduje vsako neposredno in posredno združevanje Avstrije z nemškim imperializmom. Vključitev Avstrije v Evropsko gospodarsko skupnost nasprotuje temu členu. Prav zategadelj moramo biti na straži. Avstrijska ljudska stranka je sedaj sama odgovorna za njeno zunanjo politiko.«

Češkoslovaški list »Rude Pravo« pa gre še korak dalje: »Kot močno negativen pojav je treba smatrati, da je v novi vladi Avstrijske ljudske stranke več zagovornikov proti Raabovemu kurzu (smerni), ki poudarja avstrijsko nevtralnost po svoje. Skupina ekstremne (skrajne) desnice v Avstrijski ljudski stranki, ki javno zastopa stališče pristopa k Evropski gospodarski skupnosti, se je sedaj razmahnila. Zato zahteva časopis »Rude Pravo«, da mora sedaj Avstrijska socialistična stranka v interesu delovnega ljudstva in za ohranitev nevtralnosti preiti v ofenzivo.«

Ameriška stran seveda misli, da to ni res. Vojaški položaj ni na državljanski fronti ugoden za Ameriko, se pa popravlja. Ženevski sporazum iz leta 1954 je bil pa kar dober, le pozneje ga je političen razvoj v Vietnamu radikalno spremenil. Ako je kdo kriv, je razvoj po letu 1954 in ne ženevski sporazum.

Ne bi mogli reči, da ves svet odobrava ameriško stališče. Ne strinja se z njim, toda ga ne kritizira tako divje kot Johnsonovi nasprotniki v Ameriki. Vse pa išče pota do kompromisnega miru. Ali se bodo dala najti?

Proti budističnemu diktatu

Politična napetost v Južnem Vietnamu se je v ponedeljek nenadoma poostрила s tem, da so različne katoliške organizacije pojačile svojo dejavnost. Te organizacije so uprizorile v raznih predelih dežele velike demonstracije. Samo v glavnem mestu Južnega Vietnama Saigonu je demonstriralo več kot deset tisoč katoličanov proti diktatu budistov; prav tako je prišlo v mestu Da Nangu do demonstracij katoliškega prebivalstva. Pravijo, da je v Južnem Vietnamu okoli 15 odstotkov katoličanov.

Skupine študentov so zahtevale, da se jim razdeli orožje. Predno naj bi razpravljali o volitvah, je treba najprej urediti položaj v deželi, je izjavil neki govornik, katerega govor so poslušalci z bučnim ploskanjem pozdravili. Južnovietnamska vlada je v nedeljo izjavila, da bo ustanovila stočlanski svet, da bi na ta način ugodila zahtevam po volitvah, ki naj bi jih pripravili v treh do petih mesecih.

Ameriški predsednik Johnson se je v ponedeljek na neki tiskovni konferenci zelo optimistično izrazil o razvoju v Vietnamu, hkrati pa je zanikal, da bi mogla vietnamska vojna odločilno vplivati na volitve v ameriški kongres, ki bodo novembra letos.

Kakor so poročali iz Vietnama, je prišlo v nedeljo popoldne okoli 70 kilometrov severovzhodno od mesta Hanoia do treh različnih letalskih zračnih bitk. Severnovietnamci so prvič posegli v zračno bitko s svojimi reaktivnimi lovci tipa MIG-17. V teh zračnih bitkah je Severni Vietnam izgubil dve letali, pa tudi Američani so izgubili prav tako dva reaktivna lovca tipa F-105 Thunderchief.

Visoke kazni za južne Tirolce

Sodišče je po 50 urah posvetovanja izreklo razsodbo proti skupini južnih Tirolcev, ki so bili obtoženi terorističnih in sabotažnih dejanj ter politične zarote. Glavni obtoženec Gunther Andergassen je bil obsojen na 30 let zapore. Na 30 let zapore sta bila obsojena tudi odsotna Helmuth Heuberger in Alois Oberhammer.

En obtoženec je bil obsojen na 28 let in 4 mesece, trije so bili obsojeni na 21 let in 7 mesecev zapore, pet jih je bilo obsojenih na 20 let in nekaj mesecev. Drugih 25 obtožencev je bilo obsojenih na različne kazni od 9 let zapore navzdol. Oproščenih je bilo 20 obtožencev. Vsi obtoženci pa so bili oproščeni obtožbe dejavnosti proti celovitosti, neodvisnosti in suverenosti države v smislu člena 241 kazenskega zakonika.

Državni pravdnik je sporočil, da bo vložil priziv proti razsodbi.

Od obtoženih jih je bilo v zaporu samo deset. Drugi so bili na svobodi ali pa jih še niso prišli.

V isti sodni dvorani, v kateri se je zaključila ta sodna razprava, je bila pozneje prva prizivna razprava za južne Tirolce, ki so bili obsojeni na procesu v Milanu, ki se je zaključil leta 1964.

● V zgodovinskem mestu Taškentu, v Uzbekistanu v Sibiriji (Osrednja Azija) je bil v torek hud potres, ki je zahteval štiri človeška življenja in 150 ranjenih. Takega potresa ne pomnijo že 100 let. Na prizorišče nesreče sta prispela sam vodja partije Leonid Brežnjev in min. predsednik Kosigin.

● 65-letni rudar, ki so mu pred sedmimi dnevi zdravniki vsadili umetno srce iz plastične mase, je v torek »nenadoma in nepričakovano« umrl. Umetno srce, ki ga je izdelal dr. De Bakcy, je normalno delovalo do smrti. Smrt je nastopila potem, ko so se bolniku pretrgala pljuča.

Politični teden

Po svetu . . .

SPORAZUM MED ČLANICAMI EWG

Na zasedanju sveta ministrov Evropske gospodarske skupnosti v Bruslju je prišlo do važnega sporazuma, ki bo omogočal nadaljnje delovanje te mednarodne gospodarske skupnosti. Prav ti zaključki kažejo, da so bili odstranjeni glavni vzroki francoskega upiranja, ki bi sicer utegnili dovesti skupnost do razkola. Na tem zasedanju ministrov so namreč v glavnem sprejeli francoske zahteve na kmetijskem področju, hkrati so zadovoljili nekatere želje Italije tudi na kmetijskem področju in Zahodne Nemčije.

Med kmetijskimi problemi je bilo na dnevnem redu vprašanje črpanja sredstev iz skupnega kmetijskega sklada, v katerega prispevajo vse članice. Ministrski svet je ugodil francoski želji, da bodo s sredstvi tega sklada še nadalje pospeševali izvoz kmetijskih pridelkov na svetovne trge. S tem se je sprijaznila tudi Zahodna Nemčija, svet pa je ugodil njeni želji, da bi komisija Evropske gospodarske skupnosti sodelovala na pogajanjih pod okriljem Kennedyjeve runde na podlagi določenih napotkov; Zahodna Nemčija je namreč posebno zainteresirana za pospešitev izmenjave z Združenimi državami.

Iz omenjenega kmetijskega sklada bodo Italiji nakazali 45 milijonov dolarjev, ker se ta čuti prizadeto zaradi neizvajanja dogovorov Evropske gospodarske skupnosti (EGS = EWG) o ureditvi kmetijske izmenjave. Svoje zadovoljstvo v tem pogledu je izrazil tudi vodja italijanskega zastopstva zunanji minister Fanfani.

Pot k sporazumu v Bruslju je odprla izjava francoskega zunanjega ministra Couve de Murvillla, da Francija noče metati polen pod kolesa Kennedyjevi rundi. Ta izjava je zlasti zadovoljila Nemce. Tako so se predstavniki Evropske gospodarske skupnosti že 15. aprila lahko udeležili pogajanj pod okvirom Kennedyjeve runde ter iznesli svoje predloge glede aluminija in kemičnih proizvodov. Francozom je svet ministrov EWG ugodil tudi s tem, da je pristal na njihovo zahtevo, da bi do 10. maja dokončno odobrili predpise glede financiranja kmetijske politike.

Računajo, da bodo ta pogajanja, glede ureditve financiranja namreč, precej težavna, vendar so prepričani, da bodo dovedla do uspešnega zaključka spricho novega ozračja, ki vlada v Bruslju. Prihodnji sestanek ministrov bo verjetno 4. ali 5. maja.

ZDA PROTI GRADNJI JEKLARNE RDEČI KITAJSKI

»Demag«, največje podjetje Zahodne Nemčije za proizvodnjo opreme za jeklarne je po sedmih tednih največje tajnosti sklenilo pogodbo z delegacijo Kitajske, da ji nabavi opremo za najosodobnejšo jeklarno v vrednosti 150 milijonov dolarjev. Demag sodeluje v tej akciji še z belgijskimi in francoskimi jeklarskimi podjetji. Za ves svet je bilo to prvo veliko sodelovanje Zahodne Nemčije s Pekingom velikansko presenečenje.

V ameriškem senatu je pred kratkim senator Bird ogorčeno napadel ameriško zunanje ministrstvo, čemu ni protestiralo proti tej kupčiji med Nemci in Kitajci. Ameriški zunanji minister Rusk je nato javno kritiziral to pogodbo, a ameriški diplomati v Bonnu so dobili nalog, da sporoče nemški vladi o nerazpoloženju Združenih držav proti temu poslu. Vodja nemške eksportne službe pri Demagu Alfred Schulze pa je izjavil: »Kitajska je kot velikanska suha goba, ki vsrkava vse vrste blaga v svetu.«

To iznenadenje je odkrilo, katere države Zahoda so trenutno v pogajanjih ali pa že izvršujejo naloge rdečih Kitajsk:

Samo zahodna Evropa je povečala gospodarske stike s komunistično Kitajsko od 321,6 milijona dolarjev v letu 1962 na 622,8 milijona dolarjev v 1965 letu.

Velika Britanija gradi ali pa bo deloma gradila v rdeči Kitajski 4 tovarne umetnih gnojil, plastičnih mas in sintetičnih vlaken; dalje dve tovarni ladji po 15.000 ton v škotskih ladjedelnih. Francija izdeluje kemično tovarno in dve tovarni ladji ter kasneje še potniško ladjo ter kombinat za tovarnjake. Italijani prodajajo jeklene proizvode, sestavine za umetna gnojila in stroje za mornarico. Švedi dobavljajo Kitajski opreme za rudnike in jectivinske obrate.

Kitajska se popravlja od kaosa, v katere-

ga je zdrknila, ko je delala »veliki skok naprej« v letu 1959-61. V treh letih je njena trgovina z Zahodom narasla za 244 odstotkov. Sovjetski zvezi odplačuje zadnje ostankе svojih dolgov. Vsem zahodnim državam plačuje v gotovini.

Zahodne države vidijo v Kitajski nesluteno velikanski potencialni trg in zato vsaka po svoje tolmačijo pojem prepovedi strateškega blaga in se ne glede na ameriško mrščenje spuščajo v čim širše gospodarske stike z rdečo Kitajsko.

Kaj pravi k temu DEMAG

Zanimivo je pojasnilo glasnika družbe Demag AG (Duisburg) k tem senzacionalnim vestem o gospodarskem sodelovanju zahodnonemške industrije s kitajsko. Ta je izjavil, da družba Demag nima namena dobaviti Kitajcem celotne jeklarne. Načrti, o katerih se vodijo pogajanja, predvidevajo graditev valjarne in dobavo strojev za nadaljnjo predelavo in izdelavo tanke pločevine, kakor jo uporabljajo n. pr. pri izdelovanju avtomobilskih karoserij. V takšni valjarni nikakor ne bo mogoče izdelovati oklopne pločevine, in s temi stroji tudi ne. Glasnik družbe Demag je dodal, da bodo pogajanja s Kitajsko trajala še več tednov. Vsekakor je kritika v Zahodni Nemčiji in na Zahodu kvarno vplivala na pogajanja. Družba Demag se pogaja v imenu mednarodnega konzorcija podjetij. Doslej še ni prišlo med pogajanja s Kitajci do zaključkov. Vsekakor zadevajo pogajanja strokovne in finančne probleme.

MOSKVA IN PEKING NIMATA PRAVICE VODSTVA

Jugoslovanski državni predsednik Tito, ki je bil minuli teden na petdnevem uradnem obisku v Romuniji, se je v soboto zopet vrnil v Beograd. V skupnem sporočilu, ob zaključku pogovorov med Titom in romunskim vodjem partije Ceausescu in ministrskim predsednikom Maurerjem, sta obe strani podčrtali pravico komunističnih partij po razvoju svojih lastnih poti.

Niti Sovjetski zvezi niti rdeči Kitajski ne priznavata Jugoslavija in Romunija pravice vloge voditelja. V skupnem sporočilu

. . . in pri nas v Avstriji

KLAUSOV PROGRAM

V več kot enournem govoru je zvezni kancler dr. Josef Klaus v sredo, 20. aprila, predložil parlamentu in avstrijski javnosti delovni program svoje vlade, katerega uredništev bo zahtevala v prihodnjih letih izredne napore vseh ministrov, državnih tajnikov in poslancev.

Zvezni kancler je obljubil v imenu svojih sodelavcev med drugim tudi znižanje davka na plače, znižanje dohodninskega davka, reformo stanovanjskega vprašanja v korist družin, ozdravljenje avstrijskih zveznih železnic in zboljšanje avstrijskega šolstva. Finančne predpostavke za te namere pa naj bi ustvarili z zakoni za pospeševanje gospodarske rasti.

S tem programom nove vlade namerava Avstrijska ljudska stranka že v najkrajšem času zaposliti parlament:

1. zaključek pogajanj z Evropsko gospodarsko skupnostjo (EWG = EGS);
2. nadaljevanje pogajanj z Italijo o južnotirolskem vprašanju;
3. zakoni za pospeševanje gospodarske rasti;
4. znižanje davka na plače in dohodninskega davka;
5. uvedba »poročila o socialnem položaju«, katerega bo moral socialni minister letno predložiti poslancem v parlamentu; (to »socialno poročilo« je podobno »zelemu poročilu« o kmetijstvu);
6. pravična in socialna splošna reforma stanovanjskega gospodarstva;
7. pokrajinska strukturna politika, ali z drugimi besedami: ukrepi za ona področja Avstrije, ki so v svojem gospodarskem razvoju zaostali;
8. zagotovitev zadostne oskrbe z energijo s pomočjo energijskega načrta; pri izdelavi tega načrta naj bi upoštevali tudi gospodarske in človeške probleme premogovnikov;
9. trajna rešitev podržavljene industrije;
10. ozdravljenje avstrijskih zveznih železnic; v letošnjem letu bodo zanje pora-

je rečeno med drugim tudi tole: »Z ozirom na različne pogoje, v katerih delujejo komunistične in delavske partije, zastopata Jugoslavija in Romunija stališče, da ima vsaka partija pravico določiti svojo lastno pot, obliko svojega udejstvovanja ob upoštevanju danih pogojev, ki so značilni samo za določeno deželo in ob uporabi stvariteljske ideje marksizma-leninizma.«

»Smo sicer pripravljeni doprinesiti k pojačitvi mednarodnega komunističnega gibanja, vendar morajo biti pri tem zagotovljena načela enakosti, neodvisnosti in nevmesavanja v medsebojne notranje zadeve drugih partij.«

V sporočilu, v katerem obojata obe državi vietnamsko vojno, Organizacijo severnoatlantskega pakta, kakor tudi prizadevanje Bonna po atomskem orožju, je bilo ob koncu poudarjeno še tesnejše sodelovanje med Jugoslavijo in Romunijo na kulturnem, gospodarskem in političnem področju.

BRITANSKA GUAYANA NOVA DRŽAVA

Letos, 26. maja, bo postala neodvisna država Britanska Guayana. Nova ustava imenovane britanske kolonije v Latinski Ameriki (Južni Ameriki) določa, da bo postala Britanska Guayana samostojna država, v kateri bo zastopal kraljico Elizabeto II. glavni guverner (upravitelj pokrajine). Ustava vsebuje tudi zagotovilo, da bo Velika Britanija podprla pristop Guayane v Britanski Commonwealth (skupnost narodov) in da se bo zavzela za njen pristop v Organizacijo združenih narodov. Ime nove neodvisne države bo Guayana.

Britanska Guayana meri 214.962 kvadratnih kilometrov in ima 750.000 prebivalcev, od katerih je 300 tisoč Indijcev in 200 tisoč zamorcev.

Guayano so prvi kolonizirali (naselili) Holanci, ki so se izkrcali na njenih obalah leta 1620. Leta 1796 so jim to ozemlje izrgali Angleži, ki je tako ostalo še do danes v britanskih rokah. Britanci so v zadnjih letih zmerom in zmerom odlašali z imenovanjem te dežele kot samostojno, in sicer zaradi močnih nasprotij med Indijci in zamorci. Prišlo je med njimi večkrat celo do medsebojnih krvavih obračunavanj in tudi v bodoče se novi državi ne obetajo mirni časi.

bili dodatna investicijska (naložbena) sredstva;

11. zakoni za ureditev kmetijsko- in gozdno gospodarskega šolstva.

TUJI TISK O VLADI IN OPOZICIJI

Dramatična vladna pogajanja in menjava koalicije po vladi ene stranke in opoziciji so našli v tujem tisku, predvsem v Zahodni Nemčiji in vzhodnih sosedih Avstrije, zanimiva mnenja in komentarje (razlage). Na splošno pozdravljajo ta preokret iz različnih razlogov, hkrati pa svarijo pred popolnim razkolom med obema velikima strankama.

»Süddeutsche Zeitung« piše, da je že v avstrijski ustavi pri prehodu od propornega režima k večinski vladi dano gotovo varstvo proti nevarnim notranjim pretresljam. K temu spada še običaj, da v zveznih deželah pritegnejo k sodelovanju v upravi vse stranke. Nadalje so v gospodarsko politiko vključene tudi zbornice. V Avstriji se začena doba poučnih notranjepolitičnih poskusov,« zaključuje ob koncu zahodnonemški časopis.

»Dr. Klaus bi napravil veliko napako, če bi kar čez noč ukinil proporcni sistem,« je svaril v svojem članku list »Münchner Merkur«. »Pittermannova stranka in sindikat bi šla lahko na ulico, toda komu naj bi to koristilo? Avstrija je tudi še po ločitvi, ki se je izvršila v ponedeljek, 18. aprila, navezana na lojalno (pravično) sodelovanje obeh njenih velikih strank.«

Socialistom naklonjeni hannoveranski tisk se bavi z nadaljnjo potjo Avstrijske socialistične stranke: »Na vlado navajeni vodilni politiki Avstrijske socialistične stranke bodo gotovo vodili večšo in delovno opozicijo, čeprav se bodo iste napake tu in tam, ki so se izvršile v vladni politiki, ponovile tudi v opoziciji. Avstrijsko socialistično stranko čakajo težki časi, in ni izključeno, da bo morala stranka opraviti v svojih vrstah temeljito čiščenje.«

Slovaški časopis »Pravda« pa prerokuje,

SLOVENC

doma in po svetu

Blatnik odlikovan v ZDA

Poslanec v predstavniskem domu Združenih ameriških držav John Blatnik, Američan slovenskega rodu, je bil letos februarja na veliki prireditvi v New Yorku odlikovan za uspehe na področju gradenj »hitrih cest« in sploh urejanja cestnega prometa v Združenih državah Amerike. Posebno priznanje je dobil tudi za skrb, ki jo je posvetil čiščeni vodi. John Blatnik je namreč šef raznih odborov v ameriškem kongresu, ki se ukvarjajo z gradnjo cestnega omrežja in še posebno »hitrih avtomobilskih cest«, ki bodo v prihodnosti povezovala vsa večja mesta v ZDA.

Delo slovenskega župnika v Čilu

Graneros je eno najpomembnejših župnij v Čilu. Tu je dobil službo slovenski duhovnik g. dr. Anton Trdan. Svoje delo v tej župniji opisuje takole:

»Dela je zelo veliko, ker je bila fara skoro 6 mesecev brez župnika. Zdaj pa ves dan ljudje prihajajo v farovž v pisarno. Le zgodaj zjutraj in pozno zvečer mi ostane delno nekaj časa zame. Fara ima 12.000 duš. Obiskujem tudi krajevno bolnišnico, kjer bom uradno imenovan kurat s plačo in bom imel v slučaju bolezni brezplačno zdravljenje in zdravnika, kar je tu veliko vredno, ker smo vsi duhovniki brez zavarovanja. V raznih šolah bom učil 16 ur verouka; 5 na nižji gimnaziji, 3 na agronomski šoli, 8 pa v dveh ljudskih šolah, pa samo v petem in šestem razredu. Od 1. do 4. razreda pa naj pridejo ob sobotah v faro, kjer bo tudi krščanski nauk. Letno je okrog 600 krstov, 100 pokopov, veliko pogrebov. Torej vidite, koliko bo dela. Ob nedeljah štiri maše. Sam berem tri, četrto mašo pa pride celebrirat bolni duhovnik iz bližnje Rankague, pridigati pa moram jaz pri vseh mašah.«

Turneja Slovenskega okteta po Ameriki

Minuli teden je odpotoval iz Ljubljane svetovnoznani Slovenski oktet na svojo drugo koncertno turnejo po Ameriki. Slovenski pevci bodo imeli na gostovanju, ki bo trajalo do konca maja oziroma začetka junija, vrsto koncertov za ameriško občinstvo in jugoslovanske izseljence v Združenih ameriških državah in Kanadi. Med drugim bodo koncerti v Pittsburghu, Clevelandu, Torontu, Laguni, Port Artharju, Oberlindenu, Detroitu, Chicagu, Wankaganu, Milwaukeeju, Salt Lake Cityju, San Franciscu, Los Angelesu, Fontani, St. Louisu in Phonixu. Morda bodo člani okteta lahko uresničili tudi predlog za nekaj dodatnih koncertov v Mehiki. Organizator turneje je družba Greyko iz Pittsburgha.

95 let star Mariborčan

V Miklošičevi ulici v Mariboru živi eden izmed najstarejših Mariborčanov 95-letni Anton Kraner. V nasprotju z mnogimi starimi ljudmi v mestih in na podeželju v Sloveniji Anton Kraner in njegova žena Marija 87-letna ničesar ne pogrešata. Pravita, da imata vse, kar potrebujeta za življenje. Tudi pokojnino. Vsak svojo. Le sonca je premalo v stanovanju, zato ga pač hodita iskat tja, kjer ga je na pretek, Anton pravi sam: »Ljudje v najinih letih potrebujejo mnogo zraka, sonca in gibanja.« Kot večina starih ljudi, potrebuje tudi Anton svoj kozareček vina, ki ga pa, kakor sam pravi, ne pije v gostilni, ampak doma samo po porirkih in ne tako klu, klu, klu kakor pijanci, ki ni dobro za zdravje. Pri jedi pa ni izbiren, poje vse, kar mu žena skuha.

V prvi svetovni vojni so ga poslali v Udine in pozneje na Tirolsko. Leta 1930 so ga upokojili kot kretničarja. Anton ima tudi svojega konjiča, ki se mu pravi rezbarjenje. Nič koliko izrezljanih okvirčkov iz lesa visi po stenah velikih in majhnih, s fotografijami iz starih časov, katerih se z ženo tako rada spominjata: lepi so razni kipci, krožniki, posebno pa še cerkev od Sv. Trojice in od Benedikta, kjer je doma.

da bi lahko izstop iz koalicije prinesel Avstrijski socialistični stranki novih moči, ki so potrebne za zmago pri prihodnjih volitvah. To upanje socialistov na uspeh bi bilo tem večje, ker čakajo Avstrijsko ljudsko stranko v vladi težke naloge. Avstrijska ljudska stranka ne more zasledovati nobene prave ljudske politike, ne da bi se pri tem izneverila svojemu lastnemu programu.«

Organ madžarske komunistične partije »Nepszabadsag« pa pozdravlja odločitev Avstrijske socialistične stranke: »To dokazuje, da je stranko izučil volilni poraz. Brezdvoma je, da bi bila Socialistična stranka najkasneje v nekaj mesecih prisiljena prelomiti z Avstrijsko ljudsko stranko in iti v opozicijo.«

IGRALCI IZ KOSTANJEVICE GOSTOVALI V LOČAH

Miklova Zala v Žižkovi priredbi

V soboto, dne 23. in v nedeljo, dne 24. aprila 1966, je nastopilo v kulturnem domu v Ločah 70 igralcev z igrjo Miklova Zala. Obe prireditvi sta bili zelo dobro obiskani. Tega smo veseli predvsem zaradi igralcev, ki so uprizorili to igrjo v številnih krajih Slovenije ter celo v Zagrebu. Njihova gostovanja so bila povsod kronana z lepim uspehom. Tozadevni visok pa so doživeli igralci iz Kostanjevice na Dolenjskem gotovo na Koroškem, kjer so si ogledali tudi Svatne, dom Miklove Zale in Serajnikovega Mirka.

Nas koroške Slovence je veselilo ob gostovanju igralcev iz Kostanjevice predvsem dejstvo, da so se igralci oklenili z veliko ljubeznijo v koroškem slovenskem prebivalstvu najgloblje ukoreninjene zgodbe o Miklovi Zali in njeni zvestobi rodu ter domači zemlji.

Igrjo je režiral Lado Smrekar. Zelo nam je ugajalo, da je ohranil v posameznih prizorih pristno koroško noto tudi tam, kjer je šlo za izrazito verske motive. Posamezne vloge so bile zelo doživeto podane. Močni so bili prizori, v katerih je nastopal Davorin, v sliki, ki ga prikazuje kot berača, je bil edinstven.

Pretrsljiv je bil prizor Zale v ječi. Koroške narodne »Njav čez izaro« nobena druga koroška pesem nikdar ne bo mogla prekositi. V tej pesmi je izpovedana vsa naša bol, vdanost in zvestoba slovenski materini besedi. Vse to je v svoji vlogi ganljivo lepo podajala Miklova Zala. Tudi ostali igralci so z veliko ljubeznijo podajali svoje vloge, predvsem naj omenimo v tej zvezi očeta Marka. Marsikdo je videl tudi prvokrat »Visoki rej« ter veselo »Svatbeno polko«, ki ju je naštudiral Marjan Kralj. Igralci zaslužijo z režiserjem in vsemi drugimi sodelujočimi vsestransko priznanje, ki ga je po posameznih prizorih ter predvsem ob koncu igre izreklo občinstvo v veliki meri s primernim, dolgotrajnim ploskanjem.

200-letnica dunajskega Pratra

Stroški za slavnostno okrasitev bodo znašali šest milijonov šilingov

Znanj dunajski zabavišni park Prater je sestavni del Dunaja in brez njega si avstrijske prestolnice sploh ne bi mogli zamisliti. Njegovo velikansko kolo — Riesenrad je poleg Štefanove cerkve značilna znamenitost našega glavnega mesta.

Ne more človek reči, da je bil na Dunaju, če ni obiskal Pratra in se peljal z velikim kolesom v njem, s katerega je edinstven pogled na Dunaj in bližnjo ter daljno okolico. Prav letos poteka 200 let, ko je bil na Dunaju urejen Prater.

Kaj je pravzaprav Prater? To je velik prostor, poln dreves, travnikov, stezic, malih jezerc, drevoredov blizu desne obale Donave, kjer so najrazličnejši zabavišni objekti, od gugalnic, letečih raket, dvoran z rcali in »smrtnimi« predori, strahovi, avtomobilčki, streljšča, zabavnimi igrami itd., itd. In sredi tega stoji 64,75 m visoko

Dodati pa bi hoteli sedaj še nekaj pripomb k igri Miklova Zala, kot jo je priredil Fran Žižek. Igri se pozna, da je napisana leta 1946. Avtor je imel verjetno tedaj premalo časa, da bi se mogel docela poglobiti v vsebino Sketove povesti in špicarjeve dramatizacije. Tako pomeni konec igre prelom s koroško tradicijo, kajti v Žižkovi igri se odloči Zala, ki je obljubila Mirku pred oltarjem zvestobo, po svoji vrnitvi iz suženjstva, za Davorina. Avtor trdi, da občinstvo ne trpi, vsaj v igrah ne, »nobenih etičnih kompromisov«. V tem se strinjamo z avtorjem tudi mi ter se nam zdi, da kaj takega tudi v »patriarhalnem koncu Miklove Zale« ni mogoče zaslediti. Mirko se odloči za poroko z Almiro šele, ko so vsi prepričani, da je njegova žena že med mrtvimi. Tudi v Žižkovi priredbi pride to jasno do izraza. In vendar se odloči ob vrnitvi iz turškega ujetništva Zala za Davorina in ne za Mirka, kljub temu, da hrepeni njeno srce v ječi 7 let po Mirku-možu. Žižek maja s tem koncem na temeljih zvestobe, kljub temu, da hoče biti njen dosleden zagovornik. Zato bi utegnili Žižkova Miklova Zala na koroških tleh več porušiti kot zgraditi. To tembolj, ker v igri srenja starega Serajnika po Miklovki,

ki se niti njegovega pogreba noče udeležiti, celo obsodi. In isto stori z Mirkom njena hči Zala. Ljubezen pa odpušča. Velikina Sketove in špicarjeve Miklove Zale je prav v tem, da prikazuje Zalino zvestobo in vdanost možu tudi tedaj, ko vidi Mirka ob Almirini strani, pa naj ji je prizadejala še toliko gorja in trpljenja. Zala ve, tudi Serajnikov rod je zvest rod, velik v svoji odpornosti in boju proti sovražnikom ljudstva, velik v svoji zvestobi do izročil, ki so bila od nekdaj narodu draga in sveta.

Kdor ve, da je po letu 1945 prišlo v Slovenijo do razlašanja zemljišč, do podarjanja razreda delovnega ljudstva, bo razumel, zakaj v Žižkovi igri zmaga hlapec proti gospodarju, Davorin proti Serajniku-Mirku.

To smo bili dolžni izpovedati o Žižkovi igri, ki je sicer močna v posameznih slikah in prizorih ter bi zaslužila, ker jo bodo v Sloveniji igrali še mnogo odri, da jo avtor prikroji po Sketovi povesti ter koroški slovenski duši.

Tveganje je bilo tudi vplesti v Zalino povest kmečke upore ter naprtiti krivdo za odvisnost srenje od zemljiške gospode staremu Serajniku.

Je pa Žižkova igra veliko bolj izrazita in po vsebini zgoščena kot špicarjeva, ki jo bo treba, saj traja skoro 4-5 ur, v nekaterih prizorih skrajšati. Predvsem pa jo bo treba čimprej spet uprizoriti na kakem koroškem odru.

Dr. V. I.

In memoriam pisatelja Janeza Jalena

V Ljubnem na Gorenjskem je v 75. letu starosti umrl župnik in pisatelj Janez Jalen. Kot pisatelj je bil med najbolj priljubljenimi ljudskimi pripovedniki, kot dramatik pa tisti, čigar igre so skupaj s Finžgarjevimi šle največkrat čez slovenske odre. Pokojnik je bil velik prijatelj in vzgojitelj mladine. »Naš tednik — Kronika« je prinašala v letih 1962 in 1963 njegovo zgodbo »Cvetkova Cilka«.

V pripovedovanju je Jalen nadaljeval Finžgarjevo domačijsko smer, le da je še tesneje povezan z naravo (Ovčar Marko, Cvetkova Cilka, Trop brez zvoncev). Napisal je razen tega knjigo v treh delih Bobri iz časov mostiščarjev. Znana je tudi

njegova dramska trilogija Dom, Bratje, Srenja.

»Trop brez zvoncev« je naša najlepša lovska planinska povest. Pri občinstvu je dosegel uspeh kot še nobena slovenska knjiga razen morda prve Jurčičeve povesti »Jurij Kozjak«.

A nekaj podobnega je Jalen doživel že prej s svojo prvo večjo povestjo »Ovčar Marko«, svojim najboljšim delom. Čas in ljudstvo hosta to najlepšo povest našega planšarstva potrdila še za dolgo dobo. »Ovčar Marko« bo pel pesem slovenskih vršacev in idiličnega, lepega življenja med njimi, našega planšarstva v davnini, kamor se bomo zatekali še vedno in vedno po oddih in osvežitev od navlake življenja in težav sodobne civilizacije. Od Finžgarjevih planinskih iger ali od Kozakovih tragičnih gorskih zgodb se razlikuje v dobro ravno po svoji široki zasnovi in blagodejni idiličnosti, skladnosti življenja z dobroto srca, po optimistični romantiki minulih časov, ljudi in tudi živali.

Pisatelj sam je povedal, kdaj in zakaj je zasnoval »Ovčarja Marka«:

»Ovčar Marko« je bil zamišljen kot mladinska povest, ki naj bi izhajala v Vrteu, kamor so me tedaj vabili za urednika. Ker ni bilo nikogar, da bi pisal povest, sem jo začel pisati sam. V tej nameri sem napisal

Pasijonska predstava v Trstu

V letošnjem postnem času je Slovensko gledališče v Trstu že drugič dobilo dragocenega sodelavca iz Ljubljane: režiserja Mirka Mahniča. Toda gost je — kakor lani — prinesel s sabo tudi tekst: iz verzov slovenske ljudske pesmi sestavljeno »Vinsko žalostno z Alelujo«. Tej dramski meditaciji je pridružil »škofjeloški pasijon« o. Romualda, ki je tako prišel po enem letu ponovno na oder.

Besedilo pasijonske procesije, ki ga je napisal škofjeloški kapucin Romuald — pisal se je Andrej Marušič in je bil doma iz Štandreža pri Gorici — je iz leta 1621 in obsega okoli tisoč verzov. To je res drama, ki je zrasla iz sv. pisma in se končuje s tremi križi na Golgoti.

Novost pa je bila letos »Vinska žalostna z Alelujo«. Ob tej globoki in razgibani lirčni meditaciji so gledalci občutili, koliko nadčasovne modrosti, iskrenosti in bogastva je v slovenskih ljudskih pesmih. Mirko Mahnič je med tisoči, desetstisoči verzov izbral tiste, ki so mu — primerno razporejeni in povezani — dali pravo simfonijo besede in podobe. To je igra o bridkosti sleherne človeške radosti. Vse, kar je na svetu živga, se spreminja, propada, mineva. Ni je stalne, brezskrbne, neskaljene sreče. »Prah in pepel — nikdar veselje« opominja Smrt veseljaka. Ljudje iščejo omaro v vinu, da bi ubežali strahu pred smrtjo. Ali to je le kratek opoj. Treba se je spoprijazniti s križi življenja in vdano pre-

prvi dve poglavji, v katerih sem postavil Marka v deško dobo. In namen sem imel, pokazati njegovo pastirovanje v planinah do dobe, ko bi se zavedel svojega fantovstva. Deška mladinska povest, kakor nam jih manjka. Zamisel zanjo pa mi je dal spomin na mojega očeta, ki je že štirinajstleten moral v planine pod Stol. Ko pa z uredništvom Vrta ni bilo nič, je tudi povest dobila drugačen tek. Pripovedoval sem svoj načrt Finžgarju, ki me je pregovoril, da sem napisal povest za Mladiko in jo začel tam, kjer sem jo za Vrtec mislil nehati. Ljudje so vzeli zgodbo za dobro in več jih je te misli, da je moja najboljša povest.«

Mica v povesti opiše Rezi to okolje z besedami: »Ti si na zemlji, na kateri vsak človek nosi svoj križ, pa je vseeno lepa. Poslušaj! Z vseh vrhov se zlivajo glasovi zvoncev h kočam v eno samo pesem, ki človeka ziblje. Kaj so proti njej Bovčani z basom in pa klarinetom v zasmrajenih gostilnah in na zaprašenih skednjih ob svatbah. In kakšne odre je naredil sam Bog našim godcem: konjem, govdi in drobnici. Podstavil jim je živo skalo, jo pregrnil s travami, obsenčil z gozdovi in opletel z venci sleča. Po osojah ga je nasadil, da prehitro ne ovne...«

Na ta veličasten gorski oder je postavil Jalen svet svoje svetle zgodbe o ljubezni ovčarja Marka do grunbarske Podlipnikove Ančke, katero prisluži z zvestim ovčarjenjem v planinah, kjer se mora leta 1761 boriti z volkovi in z medvedi, pa tudi s plemenito odločitvijo, ko reši svojemu dekletu mater, čeprav ve, da se cilju svoje ljubezni s tem odmika. Dobrota je zmaga la in prav z njo njegova čista in lepa ljubezen. S pogumom v gorah, kjer mu je v vseh stiskah tovarišil pes Volkun, ki je dal tudi življenje zanj, se je povzdignil do vozarja in si priboril ženo, kot božji dar, kakor je naznačeno v zadnjih stavkih z besedami iz Paglavčevega molitvenika »Svesti tovarsh«:

»En dober dar je ena dobra shena, le ta dar bo dodilen timu, kateri se Boga boji k polonaniu njegovih dobrih del...«

V dveh letih 10.200 znanstvenikov v ZDA

Naseljevanje tujih znanstvenikov in tehničnih strokovnjakov v Združene države Amerike se je po letu 1962 znatno povečalo. To izhaja iz te dni objavljenega poročila Ustanove za znanost. Po tem poročilu se je v Združene države Amerike priselilo v letih 1962 in 1963 10.200 znanstvenih delavcev, od katerih se je rodilo 20 odstotkov v Veliki Britaniji, 11 odstotkov v Kanadi in 8 odstotkov v Zahodni Nemčiji. Od celotnega števila priseljenih je bilo 7000 inženirjev, 400 družbenih znanstvenikov in 2900 naravoslovcev, posebno kemikov.

našati usodo. Varljive luči in mikri sveta ne bodo potešili duše. Mir bo prišel vanjo le od Tistega, ki je zakraljeval nad smrtjo.

Kot iz pisanih kamenčkov sestavljena je »Vinska žalostna z Alelujo« podoba bridke usode slovenskega človeka, njegove žalosti in nepotešljive želje po čistem, vsega zemeljskega odrešenem veselju. In to veselje prinaša od smrti vstali Zveličar z banderom vstajenja.

Veliko televizijsko središče v Moskvi

V predmestju Moskve Ostankinu bodo pričeli graditi veliko televizijsko središče, ki bo sestajalo iz več poslopij in študijev. Oddajalo bo lahko po petih kanalih, in sicer bo en kanal namenjen prebivalcem Moskve, drugi vsej Sovjetski zvezi, tretji šolskemu pouku, na četrtem bodo barvne oddaje, peti pa bo za zveze med državami. Proučujejo tudi odprtje šestega kanala, ki bi ga uporabljali za oddaje v inozemstvo. Iz vseh študijev bodo oddaje skupno trajale po 50 ur na dan; poleg tega bo televizijsko središče tudi samo sprejemalo oddaje iz drugih študijev v Sovjetski zvezi. Nekateri študiji bodo vprav velikanski, tako bo eden zavzemal površino 1000 kvadratnih metrov. Središče bo dokončano do novembra 1967; oddaje se bodo začele leta 1968.

Dunajsko
velekolo ob
Vrbskem jezeru

Mnogo občudovan je v Minimundusu kot nova privlačnost pristni posnetek »Dunajskega velekolesa«. Vzorec je 2,80 metra visok in se vrti s svojimi petnajstim rdečimi gondolami, ki so ponoči znotraj razsvetljene. Učitelj in učenci višje tehnične šole v Gradcu so izdelali to majhno mojstrsko delo. Za to so porabili 1400 prostovoljnih delovnih ur.

ŠMIKLAVŽ OB DRAVI (Gramozno podjetje)

Kakor čujemo je g. princ Lichtenstein iz Rožeka dal v najem nekemu podjetju iz Nemčije svojo veliko gramozno jamo, ki leži ob vnožju gozda, gospode Lichtenstein ob cesti med gostilno Kreutzwirt in Turčami. Gospod princ Lichtenstein je v letošnjem marcu dal posekati ves les nad svojo gramozno jamo in ga prodal g. Spitzerju Alojziju posestniku in lastniku žage ter lesnemu trgovcu na Dravi.

Podjetnik iz Nemčije je imel v načrtu izkoriščati veliko gramozno jamo za napravljanje gramozja, opeke, asfaltne smole itd. Slično podjetje za napravljanje istega blaga pa že obstaja onstran Drave v Podravljah, vprav na nasprotni strani šmiklavške fare. Imenovano podjetje v Podravljah izkorišča že več let bogata ležišča gramozja ob naši Dravi in tudi pripravlja ogromne količine gramozja za nasipanje cest, napravlja opeko in žge asfaltne smole. Nihče ne bi nič oporekal niti podjetju niti pripravljanju predmetnih proizvodov, če ne bi bilo vse to zvezano z velikimi nevesočnostmi, ki jih ne občutijo samo ljudje, ki so stalno tu naseljeni ali zaposleni, ampak bi pobegnili tudi vsi letoviški gostje, gostje prihajajo k nam, da se odpočijejo, naužijejo svežega zraka in pomirijo in utrdijo svoje živce.

Te nevesočnosti, ki so zvezane s takim podjetjem, pa so na eni strani močan ropot, ki razburja živce vseh okoličanov in na drugi strani pa še strašen dim, ki se dviga ob proizvajanju asfaltne smole in tera visoko v nebo in pušča za seboj neznošen smrad, ki se ga boje ne samo okoličani, ki živijo v njegovi bližini, ampak še najbolj poletni gostje iz Nemčije in Dunaja, ki prihajajo na oddih v naše kraje.

Zdaj bi pa tudi drugo podjetje iz Nemčije vprav na nasprotni strani podravljanskemu hotelo postaviti skoroda enako podjetje sredi šmiklavške fare. To dejstvo je pa razburilo skoroda vse prebivalce v šmiklavški fari ker bi ob takem početju ljudje ne tpepli samo na dragocenem zdravju, ampak in to predvsem tujci, ki kot poletni vsaj tisti, ki se naseljujejo v Krošičah že zelo težko prenašajo ropot in še težje oblake dima, ki prihajajo preko Drave nad Krošiče.

V protest temu načrtu, da bi se sedaj sredi šmiklavške fare zgradilo slično podjetje, ki bi ogrožalo letoviške goste, so se skoroda vsi domačini združili in s podpisi, v nujni prošnji obrnili na prizadete oblasti, da preprečijo izvedbo zgraditve nove gramozno-asfaltne tovarne.

SELE

(Domača hranilnica in posojilnica — pomlajena)

Leta 1927 je bila ustanovljena hranilnica in posojilnica za Sele in se je tekom let prav lepo razvijala in prigrisodarila precejšen rezervni zaklad. Ko so bile pod Hitlerjem ukinjene vse slovenske organizacije in zadruge, je bil selški denarni zavod priključen boroveljski šparkasi. Po vojni je sicer spet postal samostojen, a do pravega delovanja ni prišlo, med drugimi vzroki tudi zato ne, ker ni bilo zanj primernih poslovnih prostorov.

Sedaj je posojilnica nastanjena v farnem domu. Lani izvoljeni novi odbor, katerega načeljuje Hanzej Čertov, pd. Adamk, je vdihnil zadruzi novo življenje. Uradne ure bodo zaenkrat vsako drugo in četrto nedeljo v mesecu od 11. do 12. ure. Če bo potreba pokazala, pa pozneje vsako nedeljo ob tem času.

Zdaj je torej vsakomur dana prilika, da svoje prihranke naloži v domači hranilnici, kjer mu bodo donasali obresti, namesto da jih tišči doma ali zapravi v svojo škodo. Posebno otroci in mladina se bo z naloganjem denarja navadila štediti in hraniti za poznejše potrebe. Ravno tako pa bodo tudi oni, ki jih gospodarske potrebe prisilijo, mogli v posojilnici dobiti posojilo po zmernih obrestih.

Prepričani smo, da bo oživljeni domači denarni zavod Selanom v korist in gospodarsko pomoč.

BRATJE Z GORIŠKE NA KOROŠKEM

„Divji lovec“ v Žitari vesi

V nedeljo, 24. aprila, so imeli v Žitari vesi ljub obisk s sončne Goriške. V lepi in prostorni Rutarjevi dvorani je gostovala mladina slovenskega katoliškega prosvetnega društva iz Števerjana z ljudsko igro »Divji lovec«.

Kako je prišlo do tega obiska. Lani je katoliška mladina iz Žitare vesi in okolice gostovala na Goriškem s koroško dramo »Reberca in Bilštanj«. Tudi oder Mladje je na povabilo števerjanskih fantov za »Dan grozdja« gostoval v Gorici z »Materjo Terezo«. Te že vzpostavljene vezi so hoteli Brici utrditi tako, da so prišli gostovat na Koroško. S svojim župnikom in županom so odšli v zgodnjem nedeljskem jutru na pot. Lepot naše zemlje so se napili in spoznali vsaj nekoliko tudi njene ljudi. Ustavili so se v Vogrčah, kjer pastiruje do bri znanec števerjancev, g. Vinko Zaletel. Za Vogrjance so nastopili tudi na odru s primernim kulturnim programom.

V Žitari vesi je goste pozdravil domači g. župnik Tevžej Nagele. Povedal je, da gostje delujejo po istih načelih kot katoliška mladina pri nas. Za pozdrav je spregovoril tudi predsednik Kršćanske kulturne zveze dr. Pavle Zablatnik. Poudaril je posebno podobne razmere, pod katerimi kulturno

delujejo na Goriškem in na Koroškem. Rutarjeva dvorana je bila čisto napolnjena. Igra Divji lovec je precej znana, saj so jo uprizorili že na marsikaterem koroškem odru. Ime Finžgar pa jamči za kakovost.

Mladina se je pri igri dosti sprostila in skušala prikazati žaloigro divjega lovca Janca, ki je ljubil županovo Majdo. Oče pa je hotel Majdi vsiliti drugega moža. Lov v vojake, skrivanje v gorah, prisega, bolezen, prepri so vsi te ljudske igre, ki nosi na sebi zelo gorenjski poudarek. Temu so se hoteli približati igralci tudi z obleko in z govornico. Čuti pa se iz igre živahnost njihovega značaja, toplejše sonce, pod katerim žive, dobra kapljica itd. Igrali so zelo temperamentno. Petje je igro prijetno popestrilo. Med odmori je nastopil tudi moderni ansambel, sestavljen iz štirih mladih fantov. Koroška mladina je sodobnim zvokom močno ploskala. Ob koncu je zapel še mešani zbor dve pesmi: Po vodi plava in Zdravico.

Večer je prijetno potekel. Upamo, da so tudi gostje odnesli lepe vtise o Koroški in njenih ljudeh.

Prireditve se je udeležil tudi predsednik Narodnega sveta dr. Inzko z gospo ter mnogo naših duhovnikov.

Podjuna, o kako si lepa!

Bilo je na nedeljo »Dobrega Pastirja«, prvo nedeljo letošnjega leta, ko sem bil brezposeln in sem si mislil: obiščem ovce, ki sem jih pasel pred 25 leti, pojdem v Štebenj pri Globasnici. V Štebenj je treba iti spomladi ali pozimi, kajti, ko so črnice in gobe, je vse v Dobrovi, bi bila pot zaman. Za spremstvo se mi takoj ponudi sestra, nekdanja »sopastirica«. Mahnila sva jo na postajo Kamen in zasedla vlak ob 13. uri. Sprevodnik, med tednom tako služben, se je prijazno nasmehnil, »tudi vidva na nedeljski izlet?« Vlak, ki je med tednom tako natrpan, da mora biti človek vesel, da dobi stojišče, je bil pol prazen. V Metlovi izstopiva in jo mahneva v Dobrovo.

Po nekaj korakih sva bila že na razpotju: ena pot je vodila na desno, lepša, druga, ožja, pa na levo. Odločim se za ožjo, saj tudi ovce navajam vedno na ožjo pot in svarim pred široko in udobno potjo, ki vodi v pogubljenje. Po nekaj korakih pa me opozori spremljevalka, čes da pot vodi preveč v levo, prišla bova v Strpno ves in ne v Štebenj. Ker sem vaju ubogati, jo mahnem na desno — lepšo pot, ki je vodila naravnost proti jugu. Do štebenjskega polja pot ne sme biti daljša kot za dobo rožnega venca, toliko mi je pot še v spominu, četudi je že 25 let nisem šel.

Ko sva končala rožni venec, štebenjskega polja še ni bilo videti. Pa nič zato: sonce je prijazno sijalo, kukavica je pela, kaj hočeš več. Spominjal sem se zadnje poti skozi Dobrovo, ki sem jo napravil ob spremstvu pokojnega orožnika Königa iz Globasnice, ko me je peljal h gestapu v Celovec, ker sem bil obtožen, da sem spovedoval v Večni vesi v slovenskem jeziku — kakšen zločin! To so bili hudi časi. Nato sem bil kazensko premeščen v Kamen.

Ko sva razmišljala te hude čase, je hitro minil čas. Ko pogledam na uro, ugotovim, da hodiva že skoro celo uro, Dobrovo pa še ni konec. Že sva vedela, da sva nekoliko zaslila, najbrž bova prišla v Čepiče, toda zmotila sva se. Ko prideva iz Dobrove, zagledava čisto pred seboj vasico z majhno cerkvico, pokrito s (plehom) pločevino, izza griča pa kuka zvonik s čebulasto obliko. Kar sapo nama je vzelo: kje sva? Ker sem se šele nedavno peljal skozi to vas v Kazaze v »štero«, sem jo brž pre-

poznal: Lovanke in v ozadju zvonik Marijine cerkve na Gori. Kar lepo sva zašla. Najprej sva se iz srca nasmejala in nato posvetovala, kam sedaj.

Še enkrat skozi Dobrovo, ne, Dobrova je falot (hudobnež), ne samo zaradi maskiranih postopačev, ki napadajo ljudi, temveč, ker se je v njej lahko izgubiti. Modroval sem: pa le ni dobro, da človek vedno ženske uboga, še Adamu je bilo žal, da je Evo ubogal in sta vse življenje zgrešila pravo pot... Skenila sva, da napraviva iz izleta romanje. Naprej na Goro in nato še v dobrolsko stolnico, ki je tudi Marijina cerkev. Bogato sva bila poplačana za pot na Goro, ki ima krasno obnovljeno Marijino cerkev, zasluga bivšega župnika g. Aleša Zechnerja. Pomolila sva na grobovih pokojnih dušnih pastirjev dobrolske župnije (pastirska nedelja!), posebno na grobu osebnega prijatelja g. prošta Truppeja in narodnega borca prošta Randlna. Marsikatera župnija zavida Dobrovo ves za ta grob. Pred dobrolsko stolnico sva srečala g. Andreja velikega, ki je končal nauk za tretjerednike in je po izjavi tretjerednice tako lepo govoril, da bi ga najrajši kar cel dan poslušala.

Ker v Štebenj nisva prišla, sva imela srečo srečati pred cerkvijo kos Štebna, vsepovsod znano »teto«, v Štebnu pravijo »teato«, kajti tam imajo drugo govorico kot v Dobrovi vesi. Bilo je to po 25. letih veselo svidenje in se je že zaradi tega splačalo zaiti v Dobrovi. Obiskala sva dobrolsko »katedralo«, čudovito lepo obnovljeno in skrbno negovano. V taki cerkvi je vredno moliti in lepo obhajati Gospodov dan. Po samostanskih travnikih sva šla potem proti Bukovju, kjer so po izjavi suškega pastirja, ki je nekoč pasel ovce v Dobrovi vesi, najboljši ljudje na svetu doma. »Bukovje« se reče in ne »Buchbrunn«, kakor moramo to na žalost slišati čisto pri slovenskih sobotnih oddajah.

Ogledala sva si nato še Klopinsko jezero, ki je zadnja leta obogatelo za celo vrsto modernih hotelov, da ga skoro ni več moči prepoznati. Pri »Obirju« sva se po dolgi hoji nekoliko spočila ter s pijačo zbudila nove življenjske sile za nadaljno pot domov, ki naju je vodila skozi Siele, mimo kamenskega križa, proti dravskemu mostu. Nameraval sem se vrniti na kamensko

OBJAVA

Dijaki Slovenske gimnazije priredijo letošnjo akademijo v nedeljo, 22. maja 1966. V soboto, 9. julija, bodo na Slovenski gimnaziji sprejemni izpiti za 1. razred. Otroke je treba pravočasno prijaviti.

postajo, da bi zaprosil za vrnitev povratne vožnje, pa sem se le zbal, da bi me tam ne aretirali in prepeljali v norišnico, češ, da »saj samo še norci hodijo dandanes peš«.

Prijetno utrujen, toda poln lepih vtisov sem dospel okrog 19. ure po 25 kilometrov peš hoje. Pa naj reče še kdo, da današnja mladina ne zna več peš hoditi. Ko je sestra sezula čevlje in otipala številne žulje, je recitirala, ker peti ne zna, sicer bi zapela pesem Milke Hartmanove: »Podjuna, o kako si lepa!« F. B.

SVEČE

(Pošten najditelj)

V Svečah smo bogatejši za poštenega najditelja. Ukelnov Rudi Ratz, star štiriindvajset let, se je v nedeljo, dne 24. aprila, mudil na Reki pri St. Jakobu. Na prostoru, kjer je parkiral avto, je zagledal cunjki podoben predmet in ga pobral. Kljub temi je spoznal, da je našel denarnico. Zelo se je začudil, ko je bilo v listnici zloženih 23 tisočakov. Tudi ime lastnika je bilo v denarnici. Vendar ga Rudi ni poznal.

Javil je pri žandarmeriji na Bistrici, kaj je našel. Bistriški orožniki so takoj telefonirali v St. Jakob. Tam je bila ravno javljena izguba denarja. Lastnik je 77-letni upokojenec in posestnik Miha Gabruč iz St. Janža v bližini Reke.

Rudiju Ratz vsa čast za njegovo poštenost! Na tako mladino smemo biti upravičeno ponosni.

CELOVEC

»Miha, boš prišel na veliko sredo v Celovec?« »Kaj pa naj delam v Celovcu, saj sem ga že sit! Tedaj so počitnice!« »Ti pa ga pihneš! Ali še nisi opazil lepakov, ki vabijo na križev pot za sredo ob pol osmih zvečer? Koroški roverji vabijo vse skavte, da pridejo v Celovec, in ti si vendar skavt.«

»Seveda sem to in to stoodstotno, zato pa bom tudi prišel, pa kar s kolesom, ker nimam druge možnosti, čeprav bo že tema.«

Miha je bil mož beseda in je tudi prišel. Zbrali smo se na veliko sredo kar štirje skavti iz naše čete na Benediktinskem trgu. Prišli so tudi še drugi prijatelji. Veliko več je bilo rovenjev, skavtov in voditeljev, ki so zastopali vse čete iz Koroške; med nami je bil tudi g. kanonik Aleš Zechner. Vsi smo v skupinah čakali na začetek. Roverji so razdeljevali bakle in sporede, na bližnjem drevju se slonel 80 kilogramov težek križ. »Tega bodo nosili roverji po mestu,« je pripomnil Janko, ko je prižgal svojo baklo! »Kaj bi bilo, če bi ga še mi nesli eno postajo?« »Ne gre več. Je že vse zmenjeno.« »Skoda,« sem odvrnil.

V tem hipu je rover dvignil križ in ga postavil v sredino. Vsi smo ga obkrožili in utihnili. Spregovoril je vodja koroških skavtov in v kratkih in krepkih besedah povedal, zakaj nosimo križ po mestu. »Ni to nobena reklama za skavtizem, tudi nobeno razkazovanje, ampak živa izpoved in vera v Kristusa in oživitvev križev pot tistega, ki je za nas vse in vse človeštvo vzel križ na rame in ga nesel in umrl, da

(Dalje na 5. strani)

KMETJE JE POZOR!

NAJNOVEJSE KMETIJSKE STROJE, MLATILNICE, TRAKTORJE, KOSILNICE, MOPEDE, KOLESA, HLADILNIKE, PRALNE STROJE, ELEKTRIČNE MOTORJE

vam nudi ugodno domačo tvrdka

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja 2, P. Dobrova ves — Eberndorf, Telefon 04237 246

Darujte za visokošolski dom Korotan!

60-letnica jubileja graškega spomladanskega sejma

Sejem bo trajal od 30. aprila do 8. maja — Železarska in gradbena industrija v središču

Na tiskovni konferenci, ki jo je priredil za koroške novinarje direktor Josef Stöffler, je ta podal zgoščen pregled o graškem spomladanskem sejmu. Tega, ki bo od 30. aprila do 8. maja, bo otvoril sam zvezni predsednik Franz Jonas. Prav to dejstvo priča, kakšen pomen mu pripisujejo.

Za graški spomladanski sejem, ki slavi letos svoj 60-letni jubilej, se je prijavilo letos 1395 razstavljalcev, od teh samo iz tujine 360 podjetij. Na skupni površini, ki meri 140 tisoč kvadratnih metrov, je dana možnost razstavljati v 20 halah in 13 lastnih paviljonih tvrdk.

Moderne hale, odlična organizacija in pa stroga razdelitev po strokah so prinesle graškemu sejmu upoštevanja vreden sloves. Tako velja v strokovnih krogih kot sejem z največjimi prodajnimi uspehi. Statistično je tudi ugotovljeno, da razstavlja na graških sejmih preko 75 odstotkov proizvodnih podjetij.

Graški sejem je v Avstriji edina gospodarska razstava, na kateri je zastopana železarska industrija v popolnem obsegu. Na tej je moč videti bogat prerez avstrijske železarske in jeklarske proizvodnje z njenimi po vsem svetu znanimi specialnimi proizvodi.

Pred enim letom je dobilo na graškem sejmu tudi gradbeništvo svoje mesto in upravičuje s tem naziv »Avstrijski železarski in gradbeni sejem«. Na razstavi površini preko 10 tisoč kvadratnih metrov bo imel obiskovalec sejma priložnost videti: gradbene stroje, orodje in gradbeni material.

Poleg gradbeništva bo tudi velika ponudba kmetijskega in gozdnega gospodarstva, kakor tudi tujkega prometa. Kmečko prebivalstvo tega področja s tisoči kmetijami bo glavni obiskovalec kmetijske razstave. Ti veljajo kot kupci poljedelskih strojev, orodja in vseh naprav živinskega, poljedelskega in gozdnega gospodarstva.

Seveda ne manjka na graškem sejmu tudi obrt in industrija, s svojimi tovarniškimi stroji in orodjem za predelavo kovin in lesa. Za trgovce in obrtnike pa bo zanimiva ponudba pisarniških strojev in opreme, ogrevalne, hladilne in sušilne naprave, opreme trgovin in avtomatov vseh vrst.

Povzročitelji črvivosti češpelj

Črvivost češpelj povzročata dva različna škodljivca: češpljev zavijač in na majhnih plodovih češpljeva grizlica. Bolje povedano: češpljev zavijač spremlja plodove do obiranja, češpljeva grizlica pa jih že takoj v začetku tako poškoduje, da odpadejo.

Zatiranje teh škodljivcev je zelo različno. Češpljevega zavijača bodo uspešno uničili s temeljitim zimskim škropljenjem sadnega drevja. Če v času cvetenja privežemo okrog debla lepljivi pas, tedaj bomo ujeli gosenice, ki lezejo proti zemlji, da bi se zabubile. Največ škode povzročijo gosenice drugega pokolenja, ki se pojavijo v sredini julija, Metuljčki zaležejo jajčeca v češpljeve plodove. Iz jajčec se kmalu izvalijo ličinke — črvički, ki objedajo notranjost plodov in jih onesnažijo s svojimi odpadki. Proti gosenicam prvega pokolenja škropimo 4 tedne potem, ko češplje odcveto. Proti gosenicam drugega pokolenja pa škropimo takoj po 15. juliju, potem pa vnovič 15 dni po tem škropljenju. Škropimo z gesarolom 25 v 0,4 do 0,5-odstotni koncentraciji ali pa drugim ustreznim sredstvom.

Kar zadeva tujski promet pri nas bo nudil sejem vsakovrstni gradbeni material in opremo za celotno turistično gospodarstvo.

Graški sejem polaga veliko važnost tudi na izbor potrošniškega blaga, tako n. pr. obsega vsa področja stanovanjske kulture, obleke, gospodinjstva in prehrane. V lastni hali, »Razstava za otroka« imenovani (tu je bila lani vinska razstava) bodo razstavili vse za otroka: otroške igrače, obleke in obutev, prehrano in vse, kar je v zvezi s higieno in stanovanjem.

Razstavišče graškega sejma zdaleč ne ustreza več potrebam in željam razstavljalcev. Prav zavoljo tega prireja sejemsko vodstvo ob priliki spomladanskega in jesenskega sejma še celo vrsto predmetno razčlenjenih izrednih razstav in jemi na ta način na omejenem razstavnem prostoru izmenoma naenkrat različne skupine blaga. Z desetimi izrednimi razstavami bo tako

Primanjkljaj EFTA nasproti EWG

Evropsko združenje za svobodno trgovino (EFTA) je v lanskem letu zaključilo blagovno izmenjavo z Evropsko gospodarsko skupnostjo (EGS) z rekordnim uvoznim presežkom od več kot treh milijard dolarjev. Sprito splošnega krepkega povečanja svojega prekomorskega izvoza se je pa sedmim državam EFTA posrečilo znižati svoj primanjkljaj v trgovinski bilanci z Združenimi državami Amerike za 25 odstotkov na 740 milijonov dolarjev. Notranjo trgovino EFTA so ovirale plačilne težave in dušenje konjunktura v Veliki Britaniji.

V šest dežel EGS je uvozila EFTA blaga v skupni vrednosti od 10.430 milijonov do-

dopolnjena ponudba na jubilejnim sejmu. Izmed tujih držav bodo letos na kolektivni razstavi zastopane: Jugoslavija, Sovjetska zveza in prvič Pakistan.

Delež Jugoslavije na graškem sejmu znaša zopet 32 milijonov šilingov. Izredne razstave so tudi privlačne za širši krog kupcev, ker je s tem sejmem poln sprememb in bogatejši določenih izdelkov.

Na letošnjem 60-letnem jubilejnim spomladanskem sejmu bodo prvič zastopane tudi tri visoke šole Štajerske z lastno razstavo, ki bo prikazala pomen raziskovanja za gospodarstvo. Čeravno je glavna naloga graškega sejma, da nudi v prvi vrsti blago za prodajo, se je vodstvo sejma kljub temu odločilo za razstavo teh treh visokih šol, da bi tako tudi one doprinesle delež k temu za gospodarski razvoj neobhodno potrebnega raziskovanja na znanstvenem tirišču.

larjev. To je bila sicer tudi rekordna vrednost, ki pa ni zadoščala za preprečitev rekordnega plačilnega primanjkljaja. Ta je bil za 18 odstotkov nad l. 1964 in 80 odstotkov nad l. 1959, ko je bilo ustanovljeno EFTA. Velika Britanija, na katero odpade 37 odstotkov dobav EFTA v EGS, je zaznamovala na tem področju le 2,1 odstotka povečanja. Največ uspeha so dosegli angleški izvozniki v Zahodni Nemčiji, ki je svoje zadevne nakupe povečala za 15 odstotkov. Vendar je Zahodna Nemčija povečala svoj izvoz v taki meri, da se je njen plačilni presežek v obračunu s temi deželami povišal za 50 milijonov dolarjev na 1800 milijonov dolarjev.

Spomladi učinkovito uničujemo voluharje

Marsikateremu sadjarju dela voluhar več skrbi kakor pa toča in pozeba. Kaj bi tudi ne! V katerikoli sadovnjak se naseli ta nevaren škodljivec, mora biti sadjar pripravljen na najhujše. Uničevanje voluharjev pa je uspešno najbolj spomladi in jeseni. Vendar, če hočemo voluharja v sadovnjaku popolnoma zatreti, potem je najbolje, da

se obrnemo na posebne zavode oziroma ekipe, ki uničujejo voluharja z močnimi strupi.

● KJE SE VOLUHAR NASELI? — Kje se bo voluhar naselil v mnogočem zavisi od zemlje. Najrajši ima nekoliko vlažno zemljišče in kjer je zemlja mehka za kopanje rogov, vendar ne prerahla, da se mu rov ne zasipje. Nekoliko vlažna in rahla zemlja pa je v večini naših sadovnjakov. Nič kaj rad se voluhar ne naseljuje v sadovnjakih, ki imajo visoko talno vodo. To pa naši sadjarji vedo in v upanju, da bodo voluharja pregnali ali pa uničili, namakajo sadovnjake z vodo. Uspeh pa prav gotovo ni popoln, ker samica zelo dobro

Gospodarske zanimivosti iz tujih dežel

Strojni pomočnik za majhnega farmarja

V Angliji so 6 let proučevali, kako bi izdelali majhen, cenen in praktičen traktor. Nedavno so željo mnogih manjših fermerjev uresničili: na trg so poslali »mini-traktor«, ki ga je izdelala firma »British motor corporation«. Izdelovalci menijo, da je razpravljanje, če se porablja velika traktorska moč za vsa opravila, razen seveda najtežjih. Čeravno bo »mini-traktor« potreboval več časa za najtežja opravila, bo pa za večino ostalih opravil mnogo gospodarskejši kot težji traktor. »Mini-traktor« je dolg 2,49 m, visok 1,12 m, ima štirinastkratni diesel motor in razvija moč 15 konjskih sil.

Veliko zanimanje za plemenske konje iz Anglije

V mnogih deželah živijo ljubitelji konj in konjskih dirk. V Angliji pa vzrejajo take konje. Potem običajno konec leta priredijo prodajo. Lani je bila prodaja v decembru. Kupci so prišli iz 30 dežel, med njimi iz Brazilije, Venezuele, Belgije, Švedske, Zahodne Nemčije, Japonske, Indije, ZDA. Za enega plemenskega konja so kupci odšteli povprečno 10.500 funtov šterlingov. Za posamezne živali se je cena dvignila tudi na 14.175 funtov šterlingov.

Herbicidi škodujejo čebelarjem

Na Danskem so ugotovili, da so zaradi vedno večje uporabe herbicidov in drugih zaščitnih sredstev izgube čebeljih družin vedno večje. Preteklo leto so nekateri čebelarji izgubili sploh vse čebele. Najtežje

plava. Ko voda odteče, se ponovno naseli in to najraje v svoje staro gnezdo. Poleg tega se voluhar redko naseli v sadovnjak, ki je v ravnini ali dolini. Voluharju najbolj ugaja nagnjen teren in tam je preganjanje voluharja s talno vodo nemogoče. Toplota mu najbolj ne prija, zato najraje gnezdi na senčnih mestih in to pod drevesi, rove pa ima speljane včasih tudi več kot meter globoko.

● MLADIČI — Mladi voluharji zapuste gnezdo že po dobrem tednu starosti in ravnno ti mladiči povzročajo največ škode. V začetku si iščejo hrano na površju in se najraje zadržujejo v visoki travi, da jih sovražniki tako hitro ne opazijo in uničijo. Mladim voluharjem prija tudi krtove jame in kaj hitro zaidejo vanje ter se v njih naselijo. Tudi stari voluharji se naselijo v krtovih rovih, vendar samo takrat, kadar traja suša dlje časa.

● UNIČEVANJE VOLUHARJEV — Za uničevanje teh škodljivcev v sadovnjaku je preizkušenih že več sredstev. Katera pa so najbolj učinkovita, je težko reči. Prav gotovo pa drži, da so strupeni pripravki, s katerimi delajo samo pooblaščen in strokovno usposobljene skupine na terenu, najboljše. Nekateri sadjarji tudi nastavljajo pasti, škropijo sadovnjake s strupenimi kemičnimi sredstvi, mnogi sadjarji pa voluharje tudi uničujejo z izpušnimi plini motorjev.

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK:

Kaj povzroča revmo?

Na kongresu zdravnikov v Nürnbergu so razpravljali tudi o akutni revmi, ki jo imenujejo tudi revmatična vročina. Ugotovili so, da je to posebna bolezen, ki nima zveze z običajnim kroničnim vnetjem sklepov. V večini primerov povzročajo to bolezen posebne kužne drobnorazsejke, ki povzročajo hudo obolenje srca (karditis). Pri tej srčni bolezni se vname notranja srčna opna.

Kronično vnetje sklepov je popolnoma druga bolezen. Nastane iz tega, ker telo razvija obrambne snovi proti boleznim in tujim sestavinam v krvnem serumu. To razvija pretirano občutljivost, ki sčasom preide v kronično revmo. Zdravniki so v krvnem serumu obolelih od kronične revme našli sestavino, ki jo imenujejo gamaglobulin. Pravijo mu tudi »faktor revme«. Proti tej snovi razvija telo obrambne snovi. Če zdravniki najdejo to snov v krvi, potem zanesljivo lahko določijo, da je revma kroničnega značaja in jo seveda lahko ločijo od akutne revme. Razumljivo je, da je zdravljenje potem mnogo lažje, ker je način različen. Vročno ali akutno revmo zdravijo s penicilinom. Kronično revmo pa je še vedno težko zdraviti, ker bi se lahko poškodovalo celo telo.

Pšenica najboljša za piščance

Naslednje: Na Danskem so preskušali razne vrste žita in drugih krmil, da bi ugotovili, kako vpliva eno ali drugo krmilo na kakovost mesa. Ugotovili so, da sta pšenica in oves najboljše.

Pšenica najboljša za piščance

Na Danskem so preskušali razne vrste žita in drugih krmil, da bi ugotovili, kako vpliva eno ali drugo krmilo na kakovost mesa. Ugotovili so, da sta pšenica in oves najboljše.

Avstrijski tranzit čez Trst in Reko

Z Dunaja poročajo o gibanju avstrijskega prometa čez Trst naslednje: V avstrijskem tranzitnem prometu so prevozi prek Trsta v letu 1965 nazadovale za okoli 10 odstotkov. Reka je pa dosegla z znatnim dvigom »generalnega carga«, torej blaga visoke vrednosti, ugodnejše celotne uspehe kot leta 1964. Po količini v avstrijskem tranzitnem prometu prek Reke od 1964 na 1965 sicer ni najti pomembnejših premikov: 1965 so prepeljali 460.613 ton, v prejšnjem letu 466.681 ton. Pri tem je odpadlo na avstrijski uvoz 286.311 ton (1964: 283.412 ton), na avstrijski izvoz pa 174.302 toni (1964: 183.269 ton). Avstrijski tranzit po železnici prek Trsta je znašal 1965 532.973 ton proti 573.472 tonam v letu 1964.

Pri nas na Koroškem

CELOVEC

(Nadaljevanje s 4. strani)

nas je odrešil. Ko bomo sedaj stopali za križem in se spomnili Kristusove poti, se spomnimo Kristusovih besed: »Kdor bo mene pred svetom priznal, tega bom tudi jaz priznal pred svojim Očetom v nebesih!«

Nato si je naložil križ na rame in ga nesel, mi pa za njim. Določenih je bilo štirinajst mest, kjer smo se ustavili. Tam so roverji raznih skupin glasno in občutno brali postaji primerno berilo, ob katerem si je lahko vsak poslušalec izprašal svojo vest.

Mimoidoči so nas gledali. Kajti bilo je kot nekoč v Jeruzalemu, ko so srečali Kristusa. Nekateri se niti zmenili niso za nas in hiteli za svojimi opravki, drugi so se malo nasmehnili in šli svojo pot, tretji

so delali začudene obraze, nekateri pa so se nam pridružili in šli za nami.

Tako smo prišli pred farno cerkev, kjer smo pobožnost zaključili.

Roverji so po skupinah odšli na vse štiri strani in tako napravili živi križ — simbol našega odrešenja in vere.

Mi smo stali v krogu.

»No, Miha, kako se ti je dopadlo?« »Kar lepo je bilo. Ni mi žal, da sem prišel tako daleč.«

»Kaj, če bi mi drugo leto kaj napravili? Recimo pri kaki cerkvi na deželi bi bilo najlepše.« »Nimaš slame v glavi. Samo na to ne smemo pozabiti. Pozno je, imam še daleč do doma. Se bomo pa pri seji pogovorili. Servus, Janko!«

»Bodi pripravljen!« Podali smo si roke, voščili vesele praznike in lahko noč ter se razšli.

Tega ne berite

Torek

Ne vem, od kod ta čuden občutek: kot da sem strašilo na njivi: Roke postajajo dolge, noge mi opletajo, imam vtis, da se bom vsak čas prelomil.

Sreda

Prisilil sem se k dnevniku, a res nimam volje, da bi kaj spravil na papir. Za kaj pa sploh imam voljo? Vedno sem utrujen, kot da sem ves dan kamenje tolkel.

Petek

Sinoči je bilo. Ob pol osmih. Potrkam na vrata v župnišću. Gospod Peter me sprejme. Povem mu vse.

»Pravilno, popolnoma pravilno,« mi odgovori.

Toliko, da nisem vstal in šel. Kako naj bo pravilna ta moja nerodnost in večna utrujenost?

Razložil mi je:

Za rast telo potrebuje moči, od tod utrujenost. Ob rasti nastaja v telesu drugo sorazmerje, od tod neobvladanje sebe in občutek nerodnosti. Statistike kažejo, da je odstotek umrljivosti v teh letih največji. Telo ni odporno, ker potrebuje telesne moči za rast.

Ponedeljek

Postal sem pred ogledalom. Toliko, da se nisem na glas zasmel. Brki! Na levo tri, na desno tri.

Prva lastovka še ne napove pomladi.

In prav ob smehu se mi je razodelo nekaj novega: moj lastni glas mi je postal tuj. Kaj bom res v kratkem času postal nekdo drug?

Nedelja

Nisem še občutil krasote božje službe kot danes zjutraj.

Skromna, čista cerkva, belolasi župnik, njegove resne besede o nevidnem svetu, pobožna pesem štiriglasnega zbora, zvonček in rdeče oblekice ministrantov. Za kakšno užitek so prikrajšani tisti, ki ne gredo k maši!

Sedajle je večer. Sam sem in to občutje samote ni prijetno. Kot da sem potopljen v temo, kot da sem razklan.

Ne razumem. Dvoje nasprotnih občutij v različni nekaj ur.

Torek

Oče mi je dovolil brati Balantičev Sonetni venec. Ne morem, da bi ne prepisal teh besed:

Na dnu vsega si Ti, si Ti,
Ti jezero, neskončno hladni vali,
še le pri Tebi vse se umiri.

In verzi pred njimi:

Ti veš, da sem samo ubog hudič,
več kakšnih rož si vdihnil krvi
blazni ...

Samo ubog hudič, ubog hudič. Ves dan mi že hodijo te besede po glavi. Jaz in Bog - nič in vse. Mislim, da sem v teh besedah dobil toliko kot pri dobri pridigi.

Blaz
(Bo še)

ZA MLADINO
IN PROSVETO

Nekoga moraš imeti rad

Berem pri Ivanu Minattiju:

Nekoga moraš imeti rad,
pa čeprav trave, reko, drevo ali kamen,
nekomu moraš nasloniti roko na ramo,
da se lačna našči bližine.

Ta nuja, da se nekemu razodeš, da te nekdo posluša, je »kot kruh, kot požirek vode.« Z eno besedo: moraš imeti nekoga, ki ima zate čas in smisel. Zaradi sebe ga moraš imeti.

Potem si bral, kaj je povedal študent na koncilskem misijonu v Ljubljani:

Kršćanstvo je vera ljubezni. Kristjani imamo odprte oči povsod tam, kjer se po kaže potreba. Indiji grozi lakota. Pomagati moramo ne samo zato, ker nas k temu poziva vrhovni cerkveni poglavar, temveč ker je to prva zapoved naše vere. Biti moramo odprti problemom sveta. Ne zapiramo se v štiri stene, še manj v barikade, temveč stojimo na prepihu svetovnih dogajanj.

Ne vem, zakaj sem začel primerjati obe izpovedi, Minattijevo in študentovo. Ne da bi kakorkoli odklanjal Minattijeve be-

sede — nasprotno, resnične so in lepe — a je le študentova drža bolj življenska, bolj vse obsegajoča. Nekoga moram imeti rad ne zaradi sebe, ampak zaradi njega, ker me on potrebuje, ker je lačen moje besede, žejen moje dobrote.

Biti odprti problemom sveta, stati na prepihu svetovnih dogodkov, zanimati se zanje, študirati jih, reševati jih — kaj ni vse to vredno življenja?

Iste misli je izrazil profesor na rimski Gregorijani:

Mislim na globinsko razgibanost časa, ki v njem živimo; na veliko zdravega v tej razgibanosti: kritično neizprosno obračunavanje sveta s samim seboj; boj proti vsemu nepristnemu, proti krinkam, farizejstvu; energično odmetavanje vsega, kar se je preživelo.

Zdrav čut sveta pričakuje od krščanske družbe ljubezni, ki je po njej kristjan priklenjen na bližnjega, kot suženj, ki svoje ga dolga ne more nikdar odplačati.

Nekoga moraš imeti rad. Res, a še več kot to: vse moraš imeti rad, vsakogar moraš imeti rad, ker je taka božja volja.

gradimo nov svet, v katerem bo ljubezen pregnala vso temo.

Šli smo iz cerkve s prepričanjem, da je ta vzor resnično čudovit. Na obrazih smo videli, da so mladi ljudje veseli in srečni.

Če mi pišete, bom odgovoril

Tako je. Če mi pišete, bom odgovoril. Kjerkoli po svetu je mladinski kotiček, povsod tudi stoji — v časopisu seveda — poštni nabiralnik, kamor mladina oddaja svoja pisma z vprašanji, težavami, dvomi, pomisleki ...

Včasih se zgodi, da mora urednik sam napisati oboje, pismo in odgovor. Veste, kdaj je to? Kadar mladina nima problemov, ne nemira, kadar je zadovoljna sama s seboj in z vsem, kar jo obdaja. A uboga taka mladina! Kako je rečna, kakor brez notranjega življenja.

Upam, ne, prepričan sem, da mi ne bo treba sestavljati pisem in ponavljati v pero: Uboga mladina, uboga mladina!

Torej, pričakujem. Če nič ne dobim, vam jih bom že danes teden v podobnem pismu napel.

Tat

REŠITEV UGANKE

iz prejšnje številke:

Oče je prijel žarnico in je videl, da je bila gorka.

Otraški
kotičekOkno je okno, usta so vrata,
nos je zvonik

— Mamica, ali je res v očesu luknjica?

— Res, res! V očesu je majhna, majhna luknjica, prav v sredi. Pravijo ji zenica.

— Aha, zato pade smet v oči!

— Zato! Pa ne le smet, tudi večje reči pridejo v oči: drevesa, gore, nebo, mamica, atek ...

— Pa oči ne počijo?

— O ne! Očesca so okenca obraza. Obraz pa je kakor hiša. Glej, tvoja usteca so vrata. Če nič ne vstopa, so zaprta. Kdaj se pa odpro. Pa vstopajo kruhek, potica, najrajši pa slaščice. Izstopajo pa besede, druga za drugo, kakor ptički, ki jih izpustimo iz kletke. — Nad vrati je zvonik, ki pozvoni »din, din«, če ga malo stresemo. To pomeni: Ali je fantek doma? Če je doma, povedo okenca. Kdaj so pa okenca zaprta. To pomeni, da gospodarja ni doma. Odšel je sanjati kam daleč.

Večkrat pa so okenca odprta, fantka pa le ni doma. To je tedaj, kadar sedi fantek v sobi pred odprto računico na mizi. »Trikrat pet je ...«, pravijo usteca. Fantek pa nič ne vidi, nič ne sliši, fantka ni doma! Ni ga, pa ga ni! Ne vem, zakaj.

— Jaz pa vem.

— No, pa povej!

— Zato ker je mimo okenca, tam zunaj, zletela lastovka.

POTICA

Jaz sem bolan,
zaspan ves dan;
še roka je lena,
in jed mi nobena
več ne diši. — — —

So mamica rekli,
da bodo mi spekli
potico sladko. —
So atek molčali,
potem pa dejali:

»In ko bo pečena,
ti jaz jo pokažem
in ti jo namažem
z leskovim oljem
in brezovo mastjo!«

Hihi — — —,
kdo še tako potico dobi?

Joža Lovrenčič

Earl Derr Biggers

6

KITAJČEVA

papiga

Nocoj je radi praznika nosila svilene hlače in vezeno janko svojega naroda, toda njeni lasje so bili kratko pristrženi; njena hoja ter njeno obnašanje je jasno pričalo, da hoče biti enaka svojim Evinim sestram plemena. Prinesla je poln pladenj novoletnih oblikov.

»Moja hči Roža,« je seznanil Kee Lim. »Tukaj vidiš našega slovečega strica s Havajev.« Charlieju je dejal: »Tudi ona bi bila rada Američanka, predržna kakor so hčere teh avšastih belcev.«

Dekle se je zasmelo. »Zakaj pa ne? Tukaj sem rojena. Hodila sem v ameriško šolo. In sedaj delam po ameriško.«

»Vi delate?« je z zanimanjem ponovil Charlie.

»Zakoni deklišta so pozabljeni,« je žalostno potožil oče. »Dan na dan sedi v telefonem uradu našega mestnega dela in govori brez srčnega z leseno steno, ki v njej žare rdeče in rumene oči.«

»Ali je to tako strašno?« je vprašala Roža ter nagajivo pogledala strica.

»Najbrž zelo prijeten opravek,« je vljudo menil Charlie.

»Vsekakor!« Dekle je lahkih korakov odhitelo, pa se je skoraj vrnilo s starim vinškim vrčem. Potem se je umaknila v ozadje sobe ter odtod z žensko radovednostjo opazovala uglednega sorodnika z onstran morge. Že prej je brala v časnikih o njegovih delih.

Celo uro ali pa še delj je Chan kramljal s svojim bratrancom o davnih dneh otroške mladosti na Kitajskem. Končno se je ozrl na budilko na kaminu. »Ali govori to kazalo časa resnico?«

Kee Lim je važno skomignil. »To je delo tujih vragov in zato prav gotovo laže.«

Chan je zatiral svojo željo, da bi izvedel večjim obžalovanjem vidim, da se moram ločiti. Še nocoj me dolžnost sili daleč proč odtod — v puščavo na jug. Častiti in vrli bratranec, zaradi previdnosti sem ukrenil, naj mi žena vsa važna pisma pošilja semkaj. Če pride kaka vest, dokler bom odsoten, shrani jo dobrohotno. Medtem ne boš mogel poslati za menoj nikakih novic.«

Pristopila je domača hčerka. »Celo v puščavi so telefoni,« je menila modro.

Charlie jo je presenečeno pogledal. »V puščavi?« je ponavljal.

»Gotovo! Šele dva dni je, ko sem po telefonu govorila z neko rančo pri Eldoradu. Toda imena se ne spominjam več.«

»Morda je bila Maddenova farma?« je vprašal detektiv napeto.

»Da, taka je bila označba. Bil je zelo nenavaden poziv.«

»Ali je klical kdo odtod?«

»Kajpada! Iz Wong Chingove prodajalne porcelana na Jackson Streetu. Hotel je govoriti s svojim sorodnikom Louiejem Wongom, ki je na Maddenovi farmi upravitelj. Številka je bila: Eldorado 76.«

Chan je zatiral svojo željo, da bi izvedel kaj več, toda srce mu je utripalo hitreje. Sedaj je bil zopet član policije belih vragov. »Morda je bilo slišati, kaj je govoril?«

»Seveda! Louie Wong naj bi takoj prišel v San Francisco. Čaka ga mnogo denarja in dobra služba.«

»Fuj!« je strogo pokaral Kee Lim. »Kaj neprimerno je, da pripoveduješ skrivnosti iz svojega opravila pri belih vragih! Četudi imaš pred seboj svojca.«

»Popolnoma prav, vedno najmodrejši bratranec!« je priznal Charlie in pogledal Rožo. »Midva, čista čvetka, se zopet snideva tukaj; najsi ima puščava telefone, — tam me ne dosežejo.«

Kee Lim je pospremil svojega gosta do preproge pred vrati in si mežikaje pogladil redko brado. »Imej se dobro, prežlahni! In hodi počasi na dolgem potu, ki ga nastopaš.«

»Voščim vse dobro za srečno novo leto! Na svidenje!« je zaklical Charlie ter odhitel po stopnicah.

Na cesti pa se je ravnal po nasvetih svojega bratranca ter začel hoditi počasneje. Kako razburljivo novico mu je povedala mala telefonistka! Louie Wong je bil pozvan v San Francisco. Pozval ga je njegov

sorodnik Wong Ching, trgovec s porcelanom. Čemu?

Star rojak mu je pokazal pot na Jackson Street. Tam je našel razsvetljeno Wong Chingovo izložbo, polno skodelic in lončkov. A prodajalna je bila videti zaradi praznika zaprta; kajti zavesa na vratih so bile zagnjene. Chan je poizkusil odpreti, pa nikogar ni bilo na izpregled.

Preudarno se je skril na drugo stran temne veže, da bi opazoval. Prej ali slej bo na njegovo trkanje že kdo prišel pogledat. Na bližnjem balkonu je sviral kitajski orkester; tožeča piščal, oglušujoče brenkanje ksilofonov, rožljajoče cimbele in drdrajoči bobni so polnili noč z dobro mu znanimi disonancami. Potem je utihnila glušča godba in Chan je v svojem skrivališču začel udarce pete ameriških čevljev in tiho drsanje klobučevinastih copat.

Čez kakih deset minut je nekdo pokukal skozi vrata Wong Chingove prodajalne. Previdno se je oziral po temni cesti. Bil je suh možakar v zapetem plašču, s klobukom globoko potisnjenim na oči in s črnimi naočniki. Tolsto Chanovo obličje je preletel zvit, zmagozladen nasmeh.

Sumljivi človek je hitel navzdol. Chan mu je sledil v primerni oddaljenosti. Prispele sta na Veliko Avenijo. Mož s črnimi naočniki je krenil na desno ter končno smuknil na voglu v preprosto gostilno z imenom Killarney — Hotel.

Detektiv je pogledal na uro in sklenil moža v površniku pustiti pri miru. Odšel

P ~ I ~ S ~ A ~ N ~ O

B ~ R ~ A ~ N ~ J ~ E

Zgledi vlečejo

Ura je odbila devet. Direktor si je nadel očala, pogledal komercialnega, ki je sedel pred njim in ga očetovsko vprašal:

»Poklical sem vas, da bi se pogovorila o vašem prihajanju v službo. To je pravi škandal!«

Komercialni je zakašljaj, da bi pridobil na času.

»Jaz...« je rekel, »... jaz zaradi objektivnih razlogov ne morem prihajati pravočasno.«

»Kakšni so ti objektivni razlogi?«

»Različni. Ne bi vas hotel zadrževati z njimi. Gotovo imate veliko dela.«

»Da, imam ga — s takšnimi kot ste vi!« je pomenljivo odvrnil direktor. — »Toda poglejmo spisek vaših objektivnih razlogov in zamud. Na primer v ponedeljek ste namesto ob osmih prišli ob devetih.«

»To ni mogoče!«

»Je! Moja tajnica si je zabeležila.«

»Tako? Tajnica? Žal mi je, toda povem vam, da je slaba uslužbenka.«

»Kako to?«

»Kot uslužbenka, mislim, kot tajnica; v resnici sem res prišel šele ob devetih.«

»Prišel sem torej ob devetih. Toda zaradi objektivnih vzrokov!«

»Zaradi kakšnih objektivnih vzrokov?«

Vse doslej je bil komercialni miren, ker se je v mislih skoncentriral na tajnico. Toda zdaj je padel v negotovost in je pričel hitreje razmišljati.

»Da, tako rečem...«

»Zakaj ste torej prišli šele ob devetih?«

Komercialni se je spomnil in odvrnil zmagozlasno:

»Ker sem moral čakati v vrtcu!«

»V vrtcu?« je ponovil presenečeni direktor. — »Človek, saj vendar niste poročeni?«

»Res ne, ampak nameravam se poročiti. Zato hodim v vrtce, da tam... pravočasno... rezerviram... prostor.«

»Kaj si niste mogli izmisliti pametnejšega izgovora?« je jezno rekel direktor.

»Ne... Pravzaprav... namreč... hotel sem reči, da malo pretiravam.«

»Malo? Zelo! — In kaj je bilo v torek?«

»V torek je bil 4. januar.«

»Pustite neumne šale ob strani! Vedeti hočem, zakaj ste prišli šele ob pol desetih!« Komercialni si je pričel gladiti brado.

»Odgovorite! Me res zanima, kaj si boste zopet izmislili.«

Komercialni je požrl slino.

»V torek... v torek... v torek... sem bil v dvigalu.«

»Kje?«

»V dvigalu. Da, obstal je med dvema nadstropjema. Preklete dvigalo!«

»Vi!« je ugotovil direktor. — »Kje pa ste obstali v sredo, ko vas sploh ni bilo v službo?«

»Prosim lepo, ura mi je obstala. Pomislite, tovariš direktor, za polnih štiriindvajset ur! Pa sem šele naknadno vzel dan dopusta.«

»Pa v četrtek?«

Zakonca Gančev Ivan in Lalka sta bila na koncertu.

»Kako čudovita simfonija!« je pomislil Gančev. — Treba bi bilo večkrat takole na koncert. Tudi Lalka ima rada glasbo.

Lalka, oblečena v črno večerno obleko z bleščečo broško iz umetnega kamenja si je podpirala glavo in zatopljena poslušala čudovito glasbo.

Toda nenadoma ji je v ušesih zazvenela neka druga glasba. Toliko da se ni onesvestila. Najraje bi bila zgrabila črnolaso žensko, ki je sedela poleg njenega moža.

— Nesramnica! je vsa iz sebe v mislih siknila Lalka. — Rada bi mi pokvarila večer? Rada bi odkrito koketirala z mojim možem, v moji prisotnosti? Glej, kako bulji v njega! A on... jo tudi gleda. Najbrž se že dolgo poznata... Ljubosumna žena ni več odtegnila pogleda od črnolase sosedice.

Mlada simpatična ženska, ki je sedela poleg Ivana, je v resnici obrnila glavo proti njemu. Od časa do časa je celo kimala, kakor da mu namiguje.

Orkester je zaključil koncert, v dvorani so se prižgale luči in odprla vrata.

Lalka je nervozno vstala in, ne da bi karkoli rekla, odhitela proti izhodu.

»Lala, greš v bife?« je vprašal Ivan in stopil za njo.

Lalka se je naglo obrnila in jezno vzkliknila:

»Lahko ostanem! Zdi se mi, da te motim...«

»Nič. Točno ob osmih sem bil pred vhom, ko sem ugotovil, da... da sem se pozabil obuti. Zato sem spet odhitel domov.«

Direktor se je komaj obvladoval smeha.

»Priznati moram, da imate genialne izgovore,« je rekel, »vendar tega ne bom mogel kar tako mirno preiti!«

Komercialni je pomislil in rekel:

»Imam idejo, ki bi bila sprejemljiva.«

»Kakšno?«

»Dajte me na višji položaj!«

»Hm, ampak ali boste tedaj točno prihajali v službo?«

»O, to ne, toda z večjo pravico bi se potem ravnal po vas!«

Ravnatelj je od presenečenja zastal dih; le z roko je dal uradniku znak, naj odide na svoj posel...!

TODOR DANAIOV

LJUBOSUMNOST

Vzela je plašč iz garderobe in se napotila proti domu.

Nenadoma je obstala.

»Kaj pa, če se že dolgo poznata? Kaj če bosta skupaj odšla s koncerta in jo bo spremljal? Ne, tega ne bom dopustila. Vrnila se bom in ju zasledovala. Ko bom vse videla, bom zjutraj pobrala svoje reči in ga zapustila... Nisem pokorna ovčka, ki bo vdano prenašala vse njegove nesramnosti!«

In se je počasi vrnila. Ko je prišla do koncertne dvorane, je občinstvo že odhajalo skozi osvetljena vrata v temo jesenske noči. Nenadoma je Lalka stopala proti njej; nehoti je obstala ko vkopana.

To je ona! Ona je! In brez njega. Najbrž bi rada stvar dobro prikrila! Ivan jo bo počakal v kakšni temni ulici.

Črnolaska je mirno šla po pločniku proti Lalki. Ni vedela, da bo padla naravnost v roke razjarjene »tigrice«.

Ta ni niti hotela čakati, da bi se ji žrttev povsem približala, ko se je v dveh skokih že znašla pred njo in pričela kričati:

»Oprostite, državljanka! Vi... že dolgo poznate mojega moža?«

»Prosim? Kakšnega moža? Ne razumem...«

»Tako! Zdaj me boste imeli še za norca? Povedala vam bom. Tistega, ki je na koncertu sedel poleg vas in ste z njim ves čas koketirali...«

»S kom sem koketirala?«

»Prav z njim!«

»Motite se, jaz sem poslušala glasbo.«

»Zakaj pa ste potem obračali lice pro-

ti njemu? Zakaj ste gledali v njega in ne proti odru?«

»A, tako!« se je pričela smejeti »zapeljivka«. »Zaradi tega ste ljubosumni?«

»Zdaj se boste še smejali?«

»Zakaj se ne bi smejala?« Pri tem je črnolaska odstranila šop las in pokazala Lalčki desno uho.

»Na to uho namreč skoraj nič ne slišim,« je rekla, »zato sem se morala obrniti, da bi poslušala z zdravim, Ali zdaj razumete?«

Lalka ni vedela, kdaj se je znašla na drugi strani ulice. Ko je prišel Ivan, se ga je oklenila in skesano in vdano odšla z njim domov.

Bolest

Spet zelene trave
vabijo bahave,
novi beli cveti
mednje so zapeti.

Kaj ve meni, trave?
Kaj vi, beli cveti?
Veter le šepče
kdaj spomin mi srečel!

Ni srce hotelo
ne solzá ne smeha,
pa je ovenelo
kakor v senci greha.

Ti, pomlad samotna,
kdo bi mogel z mano?
Palica popotna
poje le mi vdano.

V. J.

SRNICA

Ni še dolgo od takrat, ko sva se z očetom odpravila v gozd po drva. Pot naju je vodila po razmazanem kolovozu, mimo starega križa, do temne globeli. Vsenaokrog je še ležal sneg, le pod drevjem so se kazale zelenorjave lise mahu.

Prispela sva v domači gozd. Oče je odložil koš in sekuro ter si zavihal rokave. Nato je začel z delom.

Stekel sem k potočku, ki se je vil po globeli. Z nogo sem rušil led, ki se je naredil ob potoku, da bi imela voda širšo strugo. Tedaj je za menoj nekaj zašumelo. Obrnil sem se. Usta so se mi počasi razlezla v nasmeh in komaj sem zadržal presenečen vzklik. Za grmom je stala z belimi pikami posuta mlada srnica. Nisem se upal ganiti. Rad bi bil poklical očeta, da bi tudi on videl ta lepi prizor. Počasi sem se obrnil proti njemu, toda takrat sem že slišal drobne cepetajoče korake, ki so se oddaljevali. Ko sem se obrnil nazaj, je srnica že izginila za gostimi smrekami. Še dolgo, dolgo sem strmел v smer, kamor je pobegnila.

J. O., drugošolec

je proti Union Square. Nemirni dvomi so ga grizli. »To celo norec z rokami lahko otiplje,« je razmišljal. »Tavava v past. Toda z odprtimi očmi — s široko odprtimi očmi!«

V hotelski sobi je zopet zmetal tistih malo potrebnih v ročno torbico. Njegov kovčeg je bil sicer že v hotelu, niso mu ga pa še prinesli v sobo. Vlel je, shraniti ga, dokler se ne vrne, plačal račun, sedel v naslanjač ter tu potrpečljivo čakal.

Točno ob desetih in pol je prišel Bob Eden ter mu pomignil. Velik avto je čakal tik ob pragu.

»Vstopite brž!« je silil mladi mož ter mu odvezal torbico. Ko se je rejeni kriminalist zbasal v nerazsvetljeni voz, ga je iz teme pozdravil Aleksander Eden. »Povej Mihaelu, naj vozi počasi, moram se nekaj pogovoriti!« je zaklical sinu. Mirno je drsel avto po Geary Streetu.

»Gospod Chan,« je začel draguljar šepetaje, »zelo me skrbi.«

»Ali se je zopet kaj pripetilo?«

»Kakopak! Danes popoldne ste me slišali pripovedovati, da me je nekdo klical iz nekega tukajšnjega avtomata. O tem sem medtem obvestil Al Draycotta, voditelja detektivskega zavoda, s katerim imam sicer poslovne stike. Prosil sem ga, naj dožene in, če mogoče, najde moža v površniku, ki je v pristanišču prežal na Boba. Pred eno uro sem dobil obvestilo, da so ga našli brez težav...«

»... Najbrž v hotelu Killarney na voglu

Velike Avenije,« je mimogrede dostavil Chan.

»Veliki Bog, tedaj ste ga tudi vi že izsledili! To me preseneča!...«

»Sreča preseneča!« je skromno odklanjal Chan. »Prosim, da mi oprostite, ker sem vas nespoštljivo prekinil! Se ne bo več zgodilo!«

»Draycott je ugotovil, da je to Phil Maydorf, eden obeh bratov, ki slovita za največja malopridneža, kolikor jih je kdaj zaradi zdravja moralo iz New Yorka. Zloglasni drug boleha, mislim, na malarijo, sicer pa je zdrav in čvrst ter se očitno kar vse preveč zanima za naš mali posel. Sedaj pa pripovedujte Vi, gospod Chan! Kako, za božjo voljo, ste mu prišli na sled?«

Polni obraz kriminalista iz Honoluluja se je nabral v zvite gubice. »Detektiv ima večkrat uspeh le zato, ker mu sreča kaže prijazno lice. Nocoj sem se smel sončiti v takem smehljaju sreče, ki razveseli srce! In pripovedoval je, da je obiskal bratranca Chana Keeja Lima, da je nekdo iz Wongove prodajalne telefonsko klical puščavo in da je naletel na moža v plašču. Bila je malenkost, hoditi mu za petami do njegovega hotela,« je kratko končal.

»Priznati moram, da imam vedno več pomislekov,« je godrnjal Eden. »Odpoklicali so upravitelja Maddenove farme? Čemu? Najrajši bi, da opustimo ves ta načrt.«

»Neumnost, oče!« je ugovarjal Bob. »Me ni pa se vse to zdi strašno zanimivo.«

»Meni ne! Pozornost tehle Maydorfov mi

ni prav nič prijetna. Sploh pa, kje neki tiči oni drugi? Ta dva nista tiste vrste zločinca, ki bi se zanašala le na svoj samokres. Sta na vso moč prevečjana potepina tiste moderne sorte, ki se jih policija boji. Alico Jordanovo sem skušal pregovoriti, naj spremeni načrt, toda njen sin je kakor obseden na denar in tišči v mater. Vsekakor zelo nerad vidim, da odhajata na to nesrečno potovanje.«

»Ne skrbi brez potrebe, papa! Prepričan sem, da bo to imenitna burka. Kako dolgo sem si že želel biti zapleten v pravo, pravcato morilsko zadevo, seveda le kot gledalec!«

»Kaj pa pravzaprav misliš?«

»No, gospod Chan je vendar detektiv, kajne? Detektiv na dopustu. Ako si že kdaj bral kak kriminalni roman, veš, da detektiv nikdar tako odločno ne deluje kakor na dopustu. Tedaj je kakor pismonoša, ki se hodi daleč sprehajati, ko ima prost dan. Tedaj pred nama je blesteči cilj: P. J. Madden, eden slovečih denarnih veljakov naše celine. Lahko se zanesem name: ubogi P. J. je že sojen. Deset proti eni stavim, da ga Chan in jaz dobiva, ko prestopiva prag njegove hiše, na prvi preprogi — mrzlega.«

»Šale tukaj res niso primerne!« ga je zavrnil oče. »Gospod Chan, videti ste mož velikih zmožnosti — kaj svetujete?«

»Laskanje je prijetno vsakemu ušesu,« je pohlevno odvrnil vprašani. »Vendar pa

čutim dolžnost, izreči predlog, skromen predlog.«

»Za Boga, govorite vendar!«

»Prosim, darujte eno misel bodočnosti! Mladi gospod Eden in jaz pojdeva za roke kakor brata na rancho v puščavi. Kaj poročite, kdor bo opazoval? Aha, bisere nosita. Če ne, kaj hodita skupaj?«

»Popolnoma res!« je priznal Eden.

»Zakaj potovati zatorej drug z drugim? Plaha moja misel je, naj gospod Bob pride na farmo sam. Na vsako vprašanje naj reče »ne«; da biserov pri sebi nima. Ker temni oblaki zastirajo pogled, zato ga je njegov častitljivi oče poslal, naj pogleda, če je vse v redu. Ko se bo prepričal, naj reče, da bo brzojavil, da oče lahko pošlje biserni niz.«

»Dobra misel!« je pohvalil draguljar. »A med tem...«

»Nekako ob istem času bo prikrevsal na rancho utrujen, star Kitajec za delom; v zelo slabi obleki, popotnik po peščenem morju, ali kakor pravite — puščavska podgana. Kdo bi si mislil, da na želodcu takega spavajo dragoceni Phillimorovi biseri?«

»Čudovita zamisel!« se je navduševal Bob.

»Preveč pohvale!« se je smehljaj Chan. »Vi in stari Kitajec bosta skrbno oprezovala. Če bo vse prav, pojdeti skupaj k temu gospodu Maddenu in mu izročita bisere. Pa še potem ne bo smel nihče drugi o tem ničesar izvedeti!«

(Dalje prihodnjič)

Z I D A J T E Z D R A V O — Z I D A J T E Z O P E K O !

gradnja stanovanj le z opeko!

Avstrijska televizija

NEDELJA, 1. maja: 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za otroke od 11. leta dalje: Villervalle v Južnem morju — 17.30 Mladinski svet. Naš mednarodni filmski magazin — 18.00 Film za tebe — 18.30 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.35 Kratka poročila — 19.00 „Hiša sanj“; igra v 1 dejanju Willyja Puruckerja. — 19.30 Aktualni šport — 20.10 1. večerna poročila — 20.20 Prenos zahodnonemškega radia: 60-letnica Ernesta Bergerja — 21.20 Kristjan v času — 21.30 2. večerna poročila in konec oddaje.

PONEDELJEK, 2. maja: 18.30 Kratka poročila — 18.35 Francoščina pri vas doma: tečaj francoščine — 18.55 Tip revija — 19.00 Pustolovščine pod vodo — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki s športom — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Strel in 50 mrtvih; smešen film — 21.50 Čas v sliki — 22.10 Janine Aimeé (7), zgodba francoske mladenke.

TOREK, 3. maja: 18.30 Kratka poročila — 18.35 Tečaj angleščine — 18.55 Tip revija — 19.00 Nemščina za domačine — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Na lepi modri Donavi; zgodovinski igralni film — 21.55 Kaj menite? Razprava šefov urednikov — 22.55 Čas v sliki in konec oddaje.

SREDA, 4. maja: 10.00 Šolska televizija: Možje in sile. Adolf Hitler — 11.00 Kratka poročila — 11.03 Intriganti (spletkarji) — 12.45 Kratka poročila — 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Listamo v slikanici — 17.35 Lassie; zgodba psa — 18.00 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Francoščina pri vas doma: tečaj francoščine — 18.55 Tip revija — 19.00 Prizori iz Avstrije — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Gospa je zvonila, filmska komedija — 21.20 Čas v sliki — 21.40 Največje tekmovalstvo v boksu tega stoletja in konec oddaje.

ČETRTEK, 5. maja: 11.00 Kratka poročila — 11.03 Madagaskar — most v Indijskem oceanu — 12.00 Kaj bi rad postal? Nato kratka poročila — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Kratka poročila — 18.35 Tečaj angleščine — 18.55 Tip revija — 19.00 Čas v sliki — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Evrovizija iz Glasgowa: nogometni finale — 21.15 Izložba in kratki film — 21.35 Otroška tragedija. Po Karlu Schönherrju — 22.35 Čas v sliki in konec oddaje.

PETEK, 6. maja: Šolska televizija: 10.00 Kaj bi rad postal? 11.00 Kratka poročila — 11.03 Na lepi modri Donavi — 12.45 Kratka poročila — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Pogled na deželo — 18.55 Tip revija — 19.00 Televizijska kuhinja: obložena hladna plošča — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Prenos iz Malega gledališča Josefstadt v Glasbenem domu: Tekma, komedija v dveh dejanjih — 21.20 Avstrijski portret. Manfred Mautner Markof — 22.00 Čas v sliki in konec oddaje.

SOBOTA, 7. maja: 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za družino: modna ročna dela — 17.30 Za prijatelje znamk — 17.55 Naša lahko noč oddaja za otroke — 18.00 Kako so videli drugi — 18.30 Kratka poročila — 18.35 Tip revija — 18.40 Kaj vidimo novega? 8 Heinzom Conradsom — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Napravi najboljšo iz tega. Televizijska igra Horsta Lommerja. 21.45 Čas v sliki in v žarometu. Sedem dni svetovnih dogodkov — 22.15 Naš nočni program (spored). Kriminalni film in konec oddaje.

Za tiskovni sklad so darovali:

Po 20.— šil.

Gospod Mihael Laure, Krčanje; Ludvik Pörsch, Šteben/Šmih.; Klampferer Anton, Maloše; Laussegger Andrej, Slov. Plajberk; Mali Matilda, Celovec; Potočnik Martin, Žvabek; Ivan Rus, Struga; Leitgeb Franc, Dunaj; Schulnig Ana, Pörschach; Marija Müller, Zahomec; Brodar Janez, Spittal; Fugger Anton, Rožek; Brenčič Johan, Šmartno/Vovbre; dr. Hornböck Jan-ko, Podgorje; Sienčnik Helena, Dobrla ves;

Schellander Terezija, Bilčovs; Krautzer Ana, Neuzing; Felser Agnes, Krapfenberg; č. g. Mihelčič, St. Johann/Lienz; č. g. Vilfan Janez, Zwickenberg; Schwichorschitz Franc, Dunaj; Sporn Marija, Remšenik; Roš Ana, Železna Kapla; Pasterk Marija, Železna Kapla; Grill Anton, Plaznica; Skutl Nežka, Goriče/Žitara ves; Ožmalc Anton, Malčape; Mičej Andrej, St. Vid/Padjuna; Krainz Amalija, Horce/Škocijan; Prajnik Barbara, Grabalja ves; Marolt Franc, Grabalja ves; Golavčnik Jožef, Zagorje; Kuster Franc, Boja ves; Dumpelnik Natalija, Šteben/Padj.; Hutter Joško, Globasnica; Writz Neža, Šteben/Padj.; Lubas Mihael, Vogrč; neimenovani, Šmihel; Hren Rozalija, Ponikve; Krištof Jožef, Velika ves; neimenovani, Sreje; Obilčnik Franc, Leše/St. Jakob; č. g. Kunstelj, St. Peter/St. Jakob; Krištof Florijan, Dragosič; Feinig Johan, Sveče; neimenovani, Ločilo; Wutti Franc, Ločilo; Križnik Jožef, Šmarjeta v Rožu.

Struger Marija, Mače, 16.—; Pasterk Rok, 15.—; Kuhar Katarina, Vinograd, 15.—; neimenovani, Dobrla ves, 14.—.

Po 10.— šil.: Družina Nuck, St. Pavel/L.; Rutter Ana, St. Peter/Vaš.; Pristovnik Katarina, Sele; Magedin Ana, Medborovnica; Markusch Johan, Feldbach; Volk Marija, Goselna ves; Rap Lucija, Vetrinje; Jožef Riedl, Nonča ves; Strohmayr Marija, Admont; Markun Anton, Korte; Kuster Apolonija, Žitara ves; Janesch Marija, Sele/Miklavčev; Brečjak Mirko, Plaznica; Gregor Jožef, Dule/Žitara ves; Kuster Ana, Goriče/Žitara ves; Slanitz Marija, Mlinče; Rupitiz Stefan, Pogrč; Rupitiz Marija, Rikarja ves; Wutte Jožef, Gluhi les; Jäger Marija, Nagelč; Ražun Pavel, St. Vid; Kuster Johan, Mokrije; Prosen Katarina, Goselna ves; Rössmann Johan, Zagorje; Smrt-nik Marija, Boja ves; Golavčnik Ana, Boja ves; Tomasch Franc, Kršnja ves; Kor-dež Blaž, Podjuna; Writz Johan, Šteben/Padj.; Žužov Valentin, Pribla ves; Lužnik Lucija, Lovanke; Buchwald Franc, Nonča ves; Cvef Leopold, Nonča ves; Zechner Johan, Žvabek; Adlassnig Johan, Novo se-lo; Bister Mihael, Potok; Miškulnik Miha-el, Branča ves; Mečina Jožef, Gora; Kanci-

GLEDALIŠČE

Mestno gledališče ima od petka, 29. aprila do četrta, 5. maja sledeči spored:

Petek, 29. aprila, ob 19.30: Rose-Marie, opereta Rudolfa Frimla in Herberta Stotharta; 19. predstava za F-abonma in GWG-petek, 15. predstava za GWK-petek. — Sobota, 30. aprila, ob 19.30: Das Land des Lächelns (Dežela smeh-ljaja); opereta Franz Leharja. — Nedelja, 1. maja ni predstave. — Torek, 3. maja, ob 19. uri: Der gute Mensch von Sezuan (Dobri človek iz Sezuan); drama Bertolta Brechta; 6. predstava za mladinski B-abonma. — Sreda, 4. maja, ob 19.30 Rose-Marie, opereta Rudolfa Frimla in Herberta Stotharta; 20. predstava za M-abonma in GWG-sreda, 15. predstava za GWK-sreda. — Četrtek, 5. maja, ob 19.30. Die lustigen Weiber von Windsor (Vesele žene Windsorske), opera Otta Nicolaja.

Za vse predstave velja prosta prodaja vstopnic in abonma.

PEAFF
ZNAMKA ZAUPANJA
GRUNDNER
Klagenfurt - Celovec
Wienergasse 10
(Promenadna cona)

jan Maks, Loče; Simonič Ursula, St. Peter; neimenovana, Breznica.

Po 5.— šilingov: Sablatnik Blaž, Goriče/Žitara ves; Kuss Katarina, Goriče/Žitara ves; Walkounig Matevž, Mlinče; Slugovec Ana, Lancova! Pikalo Karl, Podroje; Zmav-cer Maks, Vogrč; neimenovana, Lovanke; neimenovani, Breg; Krištof Stefan, Žvabek; Kernjak Justina, St. Ilj; Horvath Anton, Knittelfeld.

Podlipnik Simon, Čava, 5.50; Kobenčič Marija, St. Jakob, 4.—.

Po 2.— šilinga: č. g. Jože Stuch, Bilčovs; Hedenig Johan, Kotmara ves.

Vsem prisrčen: »Bog plačaj!«

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 1. 5.: 7.30 Duhovni nagovor. — 8 pe-smijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONE-DELJEK, 2. 5.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Pre-gled sporeda. Iz ljudstva za ljudstvo (Neža Ander-wald pripoveduje). 18.00 Za našo vas. — TOREK, 3. 5.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Športni moza-ik. Beremo za vas (M. Turnšek: 35. — Stoji na rebri grad). — SREDA, 4. 5.: 14.15 Poročila, vre-me, objave. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 5. 5.: 14.15 Poročila, vreme, objave. — Marija Inzko: Tu zgleđujete se lenuhi, pri tej mali, pridni muhi... (Oddaja o čebelah). — Cerkev in svet. — PETEK, 6. 5.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Otroci pojo materam. Beremo za vas (M. Turn-šek: 36. — Stoji na rebri grad). — SOBOTA, 7. 5.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Sveče za večno luč
kupite
v **MOHORJEVI**
KNJIGARNI

SO IZREDNO POCENI

14.— šil. ena (v kartonu)

Gorjio 8 do 9 dni

DAS ANGEBOT FÜR SIE!

Vom 29. April bis 5. Mai 1966:
Geschenke für Mutti!

»ROSALINDE«-BONBONNIERE 29.⁵⁰
feine Konfektmischung ca. 380 g

»GILDA«-STRÜMPFE 18.—
In den Modefarben Doppelpackung

VERMOUTH ANGELINO 21.⁵⁰
der beliebte Aperitif 0,7 Liter inkl. Geb.-

BENDORP-SCHOKOLADE 9.⁵⁰
Milch und Milch-Haselnuß 3 TAFELN

...und wo?

-natürlich bei

A&O

Als A&O-Markenware empfehlen wir besonders:

ASO-KAFFEE 18.—
eine wunderbare Mischung 200-g-Paket

Außerdem noch 3% A&O-Rabatt!

POHIŠTVO

za dom in za goste
PODJUNSKA TRGOVSKA
DRUŽBA

BRATJE RUTAR & Co.

DOBRILA VES — EBERNDORF
A 9141 Tel 04236-281

Oglejte si našo razstavo tudi v pro-storih hotela Rutar v Dobrli vesi.

Velika zaloga
perila
blaga
in volne
za moške, ženske in otroke

L. Maurer
Klagenfurt, Alter Platz 35

Möbel

HANZEJ KOVAČIČ
Villach - Beljak, Gerbergasse 6

Radi velikega uspeha
podaljšamo tudi
letos našo akcijo
o tujskih sobah.

Naša najboljša
ponudba:

Tujske sobe šil. 2490.—

Tujske sobe šil. 2680.—

- Dostavljamo na dom
- Mi vam svetujemo
- Mi vam dostavimo kredit

Obiščite nas in
prepričani boste!

Naš tednik-
Kronika

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave in oglašnega oddelka 26-69. — Telefon uredni-štva: 43-58. Naročnina znaša mesečno 7.— šil., letno 80.— šil. Za Italijo 2800.— lir, za Nemčijo 20.— DM, za Francijo 22.— ffr., za Belgijo 250.— bfr., za švico 20.— šfr., za Anglijo 2.— f. sterl., za U. S. A. in ostale države 6.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Ra-diše, p. žrelec. — Tiska Tiskarna Družba sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.